

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1947

Vyhlášené: 16.12.1947

Časová verzia predpisu účinná od: 16.12.1947

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

207.

Mírová smlouva s Bulharskem.

JMÉNEM REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKE DR. EDVARD BENEŠ, PRESIDENT REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKE. VŠEM, KTEŘÍ TENTO LIST ČÍSTI NEBO ČTOUCE SLYŠETI BUDOU, POZDRAVENI. JMÉNEM SPOJENÝCH A PŘIDRUŽENÝCH MOCNOSTÍ A BULHARSKA BYLA SJEDNÁNA V PAŘÍŽI DNE 10. ÚNORA 1947 TATO MÍROVÁ SMLOUVA: (Překlad) MÍROVÁ SMLOUVA S BULHARSKEM. Svaz sovětských socialistických republik, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Spojené státy americké, Austrálie, Běloruská sovětská socialistická republika, Jihoafrická Unie a Lidová federativní republika Jugoslavie, jaložto státy, které jsou ve válce s Bulharskem a činně vedly válku proti evropským nepřátelským státům značnými vojenskými silami, označované dále jako „mocnosti spojené a sdružené“, s jedné strany, a Bulharsko se strany druhé, hledíce k tomu, že bulharsko, které se stalo spojencem hitlerovského Německa a zúčastnilo se po jeho boku války proti Svazu sovětských socialistických republik, Spojenému království, Spojeným státům americkým a jiným Spojeným národům, nese svů podíl odpovědnosti za tuto válku, že však Bulharsko zanechalo vojenských operací proti Spojeným národům, přerušilo styky s Německem a uzavřelo dne 28. října 1944 příměří s vládami Svazu sovětských socialistických republik, Spojeného království a Spojených států amerických, jednajícími jménem všech Spojených národů, které byly ve válce s Bulharskem, činně se zúčastnilo války proti Německu, a že mocnosti spojené a sdružené a Bulharsko si přejí uzavřítí mírovou smlouvu, která podle zásad spravedlnosti upraví ještě nevyřešené otázky podávající se z událostí shora uvedených a vytvoří základ přátelských styků mezi nimi, umožňujíc tak mocnostem spojeným a sdruženým podporovati žádost Bulharska o jeho přístup ke každé dohodě sjednané pod záštitou Spojených národů, rozhodly se proto prohlásiti zakončení válečného stavu a uzavřítí k tomu cíli tuto mírovou smlouvu a ustanovily tudíž podepsané plnomocníky, kteří, předloživše své plné moci, které byly shledány v dobré a náležitě formě, se dohodli takto:

ČÁST I.

Hranice Bulharska.

článek 1.

Hranice Bulharska, vyznačené na mapě připojené k této smlouvě (příloha I) zůstanou takové, jaé byly 1. ledna 1941.

ČÁST II.

Politické klausule.

Oddíl I.

článek 2.

Bulharsko učiní všechna nutná opatření, aby všem osobám podléhajícím jeho pravomoci bylo bez rozdílu rasy, pohlaví, jazyka nebo náboženství zajištěno užívání lidských práv a základních svobod, čítajíc v to svobodu projevu, tisku a publikace, vyznání, politického přesvědčení a veřejného shromáždování.

článek 3.

Bulharsko, které podle dohody o příměří učinilo opatření, aby byly propuštěny na svobodu bez rozdílu státní příslušnosti a národnosti všechny osoby zajištěné pro svou činnost ve prospěch Spojených národů nebo pro své sympatie k nim nebo pro svůj rasový původ, a aby byly rušeny diskriminující normy a odstraněna omezení uložená na jejich základě, se zavazuje, že doplní tato opatření a neučiní v budoucnu žádná opatření a nevydá žádné zákony, které by byly neslučitelné s cíli stanovenými v tomto článku.

článek 4.

Bulharsko, které podle dohody o příměří učinilo opatření k rozpuštění všech politických, vojenských nebo polovojenských organizací fašistického rázu na bulharském území, jakož i všech jiných organizací vyvíjejících propagandu nepřátelskou Spojeným národům, nebude v budoucnu trpěti existenci a činností organizací tohoto druhu, jejichž cílem jest zbaviti lid jeho demokratických práv.

článek 5.

1. Bulharsko učiní všechna potřebná opatření, aby se zajistilo zatčení a vydání soudů:
  - a) osob obviněných, že spáchaly válečné zločiny a zločiny proti míru nebo lidskosti, nebo je nařídily nebo na nich braly účastenství;
  - b) příslušníků kterékoliv mocnosti spojené nebo sdružené, kteří jsou obviněni, že porušili zákony své země zradou nebo spoluprací s nepřitelem za války.
2. Na žádost vlády člena Spojených národů, která na tom bude míti zájem, Bulharsko rovněž zajistí, že se doství jako svědci osoby spadající pod jeho pravomoc, jejichž výpověď jest nutná pro souzení osob uvedených v odstavci 1 tohoto článku.
3. Každá neshoda týkající se použití ustanovení odstavců 1 a 2 tohoto článku bude předložena kteroukoliv ze zúčastněných vlád přednostům diplomatických misí Sovětského svazu, Spojeného království a Spojených států amerických v Sofii, kteří se hododnou o sporné otázce.

Oddíl II.**článek 6.**

Bulharsko se zavazuje, že uzná plnou platnost mírových smluv s Itálií, Rumunskem, Maďarskem a Finskem, jakož i jiných dohod nebo ujednání, které byly nebo budou sjednány mocnostmi spojenými a sdruženými k obnovení míru, pokud jde o Rakousko, Německo a Japonsko.

článek 7.

Bulharsko se zavazuje, že přijme jakákoliv ujednání, která byla nebo budou sjednána o likvidaci Společnosti národů a Stálého dvora mezinárodní spravedlnosti.

článek 8.

1. Každá spojená nebo sdružená mocnost bude notifikovati Bulharsku do šesti měsíců ode dne, kdy tato smlouva nebude účinností, které ze svých dvoustranných smluv sjednaných mezi ní a Bulharskem před válkou, si přeje ponechati v účinnosti neb obnoviti. Všechna ustanovení, která nejsou ve shodě s touto smlouvou, se však vypustí z výše uvedených smluv.
2. Všechny takové smlouvy takto notifikované se zapíší v sekretariátu Spojených národů podle článku 102 charty Spojených národů.
3. Všechny takové smlouvy, které nebudou takto notifikovány, budou se považovati za zrušené.

ČÁST III.**Vojenské, námořní a letecké klausule.****Oddíl I.****článek 9.**

Pozemní, námořní a letecká výzbroj a opevnění budou přísně omezeny na míru nezbytně nutnou pro úkoly vnitrostátní a místní obranu hranic. Podle tohoto ustanovení Bulharsko jest oprávněno podržeti ozbrojené síly nepřevyšující:

- a) pro pozemní armádu , čítajíc v to pohraniční stráž, celkový stav 55.000 mužů;
- b) pro protiletadlové dělostřelectvo celkový stav 1.800 mužů;
- c) pro válečné námořnictvo stav 3.500 mužů a celkovou tonáž 7.250 tun;
- d) pro letectvo, čítajíc v to námořní vojenské letectvo, 90 letounů, čítajíc v to založní letouny, z nichž nanejvýš 70 bude moci býti bojových letounů, a celkový stav 5.200 mužů. Bulharsko nebude směti míti letouny konstruované původně jako letouny bombardovací s vnitřním zařízením pro přepravu leteckých pum, ani jich nabývatí.

V každém případě tyto stavy budou zahrnovati bojové jednotky, služby a velící personál.

článek 10.

Personál bulharského vojska, válečného námořnictva a letectva, převyšující stavy povolené podle článku 9, bude propuštěna do šesti měsíců ode dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti.

článek 11.

Osobám, které nejsou členy bulharské armády, válečného námořnictva nebo letectva, se nadostane v žádné formě vojenského, válečného námořního nebo vojenského leteckého výcviku, jak jest vymezen v příloze II.

článek 12.

1. Na sever od řecko-bulharských hranic se zakazuje zřizovati tyto stavby: stálá opevnění, v nichž mohou býti postaveny zbraně schopné střelby na řecké území; stálá vojenská zařízení, jichž se může užívati k vedení nebo řízení střelby na řecké území, a stálé prostředky zásobovací a skladovací, vybudované jen pro potřeby shora uvedených opevnění a zařízení.
2. Tento zákaz se netýká jdruhů opevnění, jež nejsou trvalá, nebo povrchového ubytování a zařízení, která jsou určena k tomu, aby sloužila potřebám vnitřní povahy a místní obraně hranic.

článek 13.

Bulharsko nesmí míti, vyráběti nebo zkoušeti žádnou atomovou zbraň, žádné samohybné střely nebo střely řízené nebo přístroje určené pro buhání těchto střel s výjimkou torped a zařízení na vrhání torped tvořících obvyklou výzbroj válečných plavidel povolených touto smlouvou, žádné mořské miny nebo torpeda typů přiváděných k výbuchu jinak než dotekem, žádná torpeda schopná řázení posádkou, ponorky nebo jiná ponorná plavidla, motorové torpedové čluny nebo specialisované typy útočných lodí.

článek 14.

Bulharsko si nesmí ponechati, vyráběti nebo jiným způsobem nabývatí válečný materiál, převyšující míru toho, co jest nutné k udržování ozbrojených sil povolených článkem 9 této smlouvy, ani míti prostředky k výrobě tohoto válečného materiálu.

článek 15.

1. Nadbytečný válečný materiál původu spojeneckého musí být dán k dispozici příslušné mocnosti spojené nebo sdružené podle instrukcí, které budou dány touto mocností. Nadbytečný bulharský válečný materiál bude dán k dispozici vládě Sovětského svazu, Spojeného království a Spojených států amerických. Bulharsko se zřekne všech práv na tento materiál.
2. Válečný materiál německého původu nebo konstrukce převyšující to, co jest nutné pro ozbrojené síly povolené touto smlouvou, bude dán k dispozici těmto třem vládám. Bulharsko nesmí nabývat ani vyrábět žádný válečný materiál německého původu nebo konstrukce; nesmí zaměstnávat ani školit žádné technické odborníky, čítajíc v to personál vojenského civilního letectva, kteří jsou nebo byli příslušníky Německa.
3. Nadbytečný válečný materiál, uvedený v odstavcích 1 a 2 tohoto článku, musí být vydán nebo zničen do jednoho roku ode dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti.
4. Vymezení pojmu a seznam válečného materiálu pro účely této smlouvy jsou obsaženy v příloze III.

článek 16.

Bulharsko se zavazuje, že bude plně spolupracovat s mocnostmi spojenými a sdruženými za tím účelem, aby Německu bylo znemožněno činiti vně německého území opatření směřující k jeho opětnému ozbrojení.

článek 17.

Bulharsko se zavazuje, že nezíská ani nevyrobí žádné civilní letouny německé nebo japonské konstrukce nebo japonské výroby nebo konstrukce.

článek 18.

Každá z vojenských, námořních a elteckých klausulí této smlouvy zůstane v účinnosti, kodud nebude úplně nebo částečně změněna dohodou mezi mocnostmi spojenými a sdruženými a Bulharskem nebo dohodou mezi Radou bezpečnosti a Bulharskem, až Bulharsko se stane členem Spojených národů.

Oddíl II.**článek 19.**

1. Bulharští váleční zajatci budou repatriováni co nejdříve podle ujednání mezi jednotlivými mocnostmi, které tyto zajatce mají, a Bulharskem.
2. Bulharská vláda ponese všechny výlohy, čítajíc v to výlohy vydržování, způsobené dopravou bulharských válečných zajatců z příslušných shromažďovacích středisk, určených vládou příslušné mocnosti spojené nebo sdružené, až do místa jejich vstupu na bulharské území.

ČÁST IV.**Stažení spojeneckých sil.****článek 20.**

1. Všechny ozbrojené síly mocností spojených a sdružených budou z Bulharska staženy co možná jedříve a v každém případě ne později než 90 dnů ode dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti.
2. Všechno nepoužitě bulharské oběživo a všechny bulharské zásoby, které jsou v držení spojeneckých sil v Bulharsku a jichž bylo nabyto podle článku 15 dohody o příměří, budou vráceny bulharské vládě v téže lhůtě 90 dnů.
3. Bulharsko však poskytne v době mezi dnem, kdy tato smlouva nabude účinnosti, a konečným stažením spojeneckých vojenských sil všechny potřeby a zařízení, které mohou být zvláště požadovány pro stahované vojenské síly mocností spojených a sdružených; za takové potřeby a zařízení bude zaplácena bulharské vládě náležitá náhrada.

ČÁST V.
Reparace a restituce.

článek 21.

1. Bulharsko odškodní Jugoslacii a Řecko za ztráty, které Jugoslavie a Řecko utrpěly nojenskými operacemi a bulharskou okupací území těchto států; smluvní strany však, berouce v úvahu, že Bulharsko nejen přestalo válčiti proti Spojeným národům, nýbrž též vyhlásilo válku Německu a vskutku proti němu válčilo, se shodují, že Bulharsko dá za ztráty shora uvedené náhradu nikoliv úplnou, nýbrž jen částečnou, totiž 70.000.000 amerických dolarů splatných v osmi letech počínajíc dnem, kdy tato smlouva nabude účinnosti, ve výrobcích průmyslu, podniků zabývajících se prvovýrobou a zemědělstvím. Částka, kterou zaplatí Řecko, činí 45.000.000 amerických dolarů a částka, kterou zaplatí Jugoslavii, činí 25.000.000 amerických dolarů.
2. Množství a druhy zboží, které má býti dodáno, budou určeny dohodami mezi vládou řeckou a jugoslávskou a vládou bulharskou. Tyto dohody budou sděleny přednostům diplomatických misí Sovětského svazu, Spojeného království a Spojených států amerických v Sofii.
3. Základem výpočtu pro vaúčtování pokle tohoto článku bude americký dolar ve své zlaté paritě k 1. červenci 1938 v dolárech Spojených států s patnáctiprocentní přírůžkou při továrních výrobcích a desítiprocentní přírůžkou při ostatním zboží. Výlohy za dopravu k řeckým nebo jugoslávským hranicím půjdou k tíži bulharské vlády.

článek 22.

1. Bulharsko přijímá zásady prohlášení Spojených národů z 5. ledna 1943 a vrátí v nejkratší možné lhůtě mejetek odvlčený z území některého ze Spojených národů.
2. Povinnost vrátiti majetek se vztahuje na všechny zjistitelný mejetek, který jest nyní v Bulharsku a některou z mocností byl odvlčen násilím nebo donucením z území kteréhokoliv ze Spojených národů, bez ohledu na případné pozdější převody, jimiž nynější držitel takového mejetku nabyl jeho držby.
3. Jestliže v jednotlivých případech jest Bulharsku nemožno vrátiti předněty hodnoty umělecké, historické nebo archeologické, které tvoří část kulturního dědictví Spojeného národa, z jehož území tyto předměty byly odvlčeny bulharskými armádami, úřady nebo příslušníky násilím nebo donucením, Bulharsko se zavazuje, že dá dotčenému Spojenému národu předměty téhož druhu a přibližně téže hodnoty, jakou měly předměty odvlčené, pokud jest možno takové předměty v Bulharsku opatřiti.
4. Bulharská vlády vrátí majetek uvedený v tomto článku v dobrém stavu a ponese všechny s tím v Bulharsku spojené výlohy za práci, materiál a dopravu.
5. Bulharská vlády bude spolupracovati se Spojenými národy při vyhledávání a vracení majetku podléhajícího vrácení podle tohoto článku a učiní na svůj náklad všechna k tomu potřebná opatření.
6. Bulharská vlády učiní nutná opatření, aby byl vrácen majetek uvedený v tomto článku, který jest dužen v některé třetí zemi osobami podléhajícími bulharské pravomoci.
7. Žádosti za vrácení majetku budou odenzdány bulharské vládě vládou země, z jejíhož území byl mejetek odvlčen, při čemž se rozumí, že na železniční vozový park bude pohlášeno, jako by byl odvlčen z území, jemuž původně náležel. Žádosti bude možno podávati do šesti měsíců ode dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti.
8. Průvodní břemeno identifikovati mejetek a dokázati vlastnictví k němu, jde k tíži vlády, uplatňující nárok, a břemeno důkazu, že mejetek nebyl odvlčen násilím nebo donucením, připadá vládě bulharské.

ČÁST VI.
Hospodářské klausule.

článek 23.

1. Bulharsko, pokud tak již neučinilo, obnoví v Bulharsku všechna zákonná práva a zájmy Spojených národů a jejich příslušníků tak, jak byly 24. dubna 1941, a vrátí všechnen majetek Spojených národů a jejich příslušníků, který jest v Bulharsku, tom stavu, v jakém jest nyní.
2. Bulharská vláda se zavazuje, že vrátí všechnen majetek, práva a zájmy spadající pod tento článek, prosté všech dluhů a jakýchkoliv břemen, jimiž snad byly zatíženy následkem války, aniž bulharská vláda v souvislosti s jejich vrácením uloží jakékoliv dávky. Bulharská vláda prohlásí nicotnost všech opatření, čítajíc v to zabavení, sekvestraci nebo kontrolu, která učinila proti majetku Spojených národů mezi 24. dubnem 1941 a dnem, kdy tato smlouva nabude účinnosti. V případech, kdy majetek nebude vrácen do šesti měsíců ode dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti, bude nutno podati žádost bulharským úřadům nejpozději do dvanácti měsísů ode dne, kdy tatl smlouva nabude účinnosti, vyjma případy, kdy žadatel může prokázati, že nemohl podati svou žádost v této lhůtě.
3. Bulharská vláda zruší převody týkající se majetku, práv a zájmů jakéhokoliv druhu náležejících příslušníkům Spojených národů, jestliže k těmto převodům došlo násilím nebo jejich orgány za války.
4. a) Bulharská vláda jest odpovědna, že majetek vrácený příslušníkům Spojených národů podle odstavce 1 tohoto článku bude uveden zcela řádný stav. V případech, kdy majetek nemůže býti vrácen, nebo kdy následkem války příslušník Spojených národů utrpěl ztrátu zásahem do svého majetku v Bulharsku nebo jeho poškozením, dostane od bulharské vlády náhradu v leva ve výši dvou třetin částky, potřebné v době placení ke koupi podobného mejetku nebo k náhradě utrpěné ztráty. V žádném případě nebude, pokud jde o náhradu, nakládáno s příslušníky Spojených národů méně příznivě než s příslušníky bulharskými.
  - b) Příslušníci Spojených národů, kteří mají přímé nebo nepřímé vlastnické zájmy v právnických osobách nebo sdruženích, jež nejsou příslušníky Spojených národů ve smyslu odstavce 8 písmene a) tohoto článku, které však utrpěly ztrátu zásahem do svého majetku v Bulahrsku nebo jeho poškozením, dostanou náhradu podle výše uvedeného písemne a). Tato náhrada se vypočíta na podkladě celkové ztráty nebo škody utrpěné právníckou osobou nebo sdružením a bude v témže poměru k takové ztrátě nebo škodě, ve kterém jsou zájmy takových příslušníků v právnícké osobě nebo sdružení k celému jejich kapitálu.
  - c) Náhrada bude vyplacena prosta všech daní, dávek nebo jiných poplatků. Bude jí možno v Bulharsku volně užívati, avšak bude podrovena předpisům o devisové kontrole, které by byly toho času v Bulharsku v platnosti.
  - d) Bulharská vláda bude s příslušníky Spojených národů nakládati stejně jakos příslušníky bulharskými, pokud jde o přidělování materiálu na opravu nebo uvedení v předešlý stav jejich mejetku v Bulharsku a pokud jde o přidělování devis pro dovoz takového meteriálu.
  - e) Bulharská vláda poskytne příslušníkům Spojených národů odškodnění v leva v témž poměru, jak jest stanoveno v písmeni a) ahora, jako náhradu za ztrátu nebo škodu vzniklou následkem zvláštních opatření, jimiž byl za války postižen jejich majetek, která se však nevztahovala na bulharský mejetek. Toto písmeno neplatí, pokud jde o ušlý zisk.
5. Všechny přiměřené výlohy, které vzniknou v Bulharsku zjišťováním nároků, čítajíc v to odhad ztrát nebo škod, půjdou k tíži bulharské vlády.
6. Příslušníci Spojených národů a jejich majetek budou osvobozeni od všech výjimečných daní, dávek nebo poplatků, jež bulharská vláda nebo kterýkoliv bulharský úřad uložil na jijich kapitálové jmění v Bulharsku mezi dnem příměří a dnem, kdy tato smlouva nabude účinnosti, speciálně za účelem úhrady výloh vyplývajících z války nebo úhrady výloh okupačních armád nebo raparací splatných některému ze Spojených národů. Všechny částky, které byly takto zaplaceny, budou vráceny.
7. Vlastník majetku, o nějž jde, a bulharská vláda mohou sjednati dohody, které nahradí ustanovení tohoto článku.

8. Pro účely tohoto článku:

a) Výraz „příslušníci Spojených národů“ značí fyzické osoby, které jsou příslušníky některého ze Spojených národů, nebo právnické osoby nebo sdružení ustavené podle právního řádu některého ze Spojených národů v době, kdy tato smlouva nabude účinnosti, za podmínky, že řečené fyzické osoby, právnické osoby nebo sdružení měly tento status již ke dni příměří s Bulharskem.

Výraz „příslušníci Spojených národů“ zahrnuje rovněž všechny fyzické osoby, právnické osoby nebo sdružení, s nimiž se podle právního řádu, platného za války v Bulharsku, nakládalo jako s nepřáteli.

b) Výraz „vlastník“ značí příslušníka Spojených národů, jak jest určen shora v písmeni a), který má právní nárok na mejetek, o nějž jde, a zahrnuje nástupce vlastníka za podmínky, že nástupce vlastníka za podmínky, že nástupce jest rovněž příslušníkem Spojených národů ve smyslu písmene a). Jestliže nástupce koupil mejetek, když byl již oškozen, zcizitel podrží svá práva na odškodnění podle tohto článku, aniž tím vudou dotčeny závazky mezi zcizitelem a nabyvatelem podle vnitrostátního právního řádu.

c) Výraz „mejetek“ značí všechny statky movité nebo nemovité, hmotné nebo nehmotné, čítajíc v to vlastnictví živnostenské, literární a umělecké, jakož i všechna práva nebo zájmy jakéhokoliv druhu na majetku.

Bulharsko uznává, že Sovětský svaz má nárok na veškerý německý majetek v Bulharsku, jenž byl Kontrolní radou pro Německo převeden na Sovětský svaz, a zavazuje se, že učiní všechna potřebná opatření, aby takové převody usnadnilo.

článek 24.

Bulharsko uznává, že Sovětský svaz má nárok na veškerý německý majetek v Bulharsku, jenž byl Kontrolní radou pro Německo převeden na Sovětský svaz, a zavazuje se, že učiní všechna potřebná opatření, aby takové převody usnadnilo.

článek 25.

1. Každá ze spojených a sdružených mocností bude mít právo zabavit, podržeti, likvidovati nebo jinak naložiti s veškerým mejetkem, právy a zájmy, které v den, kdy tato smlouva nabude účinnosti, budou na jejím území a budou majetkem Bulharska nebo bulharských příslušníků, a použití tohoto majetku nebo výtěžku zaň k účelům, které bude pokládati za žádoucí, v mezích svých nároků a nároků svých příslušníků, čítajíc v to pohledávky, kromě nároků plně uspokojených podle dávky, kromě nároků plně uspokojených podle jiných článků této smlouvy. Všechn bulharský majetek nebo výtěžek zaň, pokud převyšuje částku těchto nároků, bude vrácen.
2. Bulharský mejetek bude likvidován a bude s ním naloženo podle právního řádu příslušné mocnosti spojené nebo sdružené. Bulharský majitel nebude mít žádná práva na tento majetek, vyjma ta, která by mu dával řečený právní řád.
3. Bulharská vláda se zavazuje, že odškodní bulharské příslušníky, jejichž majetek bude odňat podle tohtoto článku a nebude jim vrácen.
4. Tímto článkem se neukládá žádné spojené nebo sdružené mocnosti závazek vrátiti živnostenské vlastnictví bulharské váldě nebo bulharským příslušníkům, nebo zahrnouti takové vlastnictví při určeni částky, která může býti podržena podle odstavce 1 tohoto článku. Vláda každé z mocností spojených a sdružených bude mít právo uložití taková omezení, podmínky a výhrady na práva nebo zájmy na živnostenském vlastnictví na území této spojené nebo sdružené mocnosti, nabyté vládou nebo příslušníky Bulharska dříve, než tato smlouva nabude účinnosti, jaké vláda spojené nebo sdružené mocnosti bude v zájmu státním považovati za nutné.
5. O majetku, se mluví v odstavci 1 tohoto článku, bude se mít za to, že zahrnuje bulharský majetek, který podléhal kontrole z řvodu válečného stavu mezi Bulharskem a mocností spojenou nebo sdruženou, mající pravomoc nad tímto majetkem; nebude však zahrnovati:
  - a) majetek bulharské vlády, jehož se užívá ke konsulárním nebo diplomaeickým účelům;
  - b) majetek náležející náboženským organisacím nebo soukromým lidumilným institucím užívaný pro náboženské nebo lidumilné účely;

- c) majetek fyzických osob bulharské příslušnosti, majících povolení sídliti na území státu, v němž jest tento majetek, nebo na území kteréhokoliv Spojeného národa, kromě bulharského majetku, který byl kdykoliv za války podroben opatřením, jež se všeobecně nevztahovala na majetek bulharských příslušníků sídlících na témž území;
- d) majetková práva vzniklá po obnovení obchodních a finančních styků mezi spojenými a sdruženými mocnostmi a Bulharskem, nebo kterékoliv spojené nebo sdružené mocnosti po 28. říjnu 1944;
- e) práva zvládnutí literárního a uměleckého.

článek 26.

1. Ode dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti, nebude se již s majetkem Bulharska a bulharských příslušníků v Německu nakládati jako s majetkem nepřátelským, a všechna omezení opírající se o takový režim budou zrušena.
2. Zjistitelný majetek Bulharska a bulharských příslušníků, odvečený násilím nebo nátlakem z bulharského území do Německa německým vojskem nebo úřady po 28. říjnu 1944, podléhá navrácení.
3. Uvedení do předešlého stavu bulharského majetku v Německu a jeho vrácení se provede podle směrnic, které dají mocnosti obsadivší Německo.
4. Bez újmy těchto a jiných ustanovení přijatých ve prospěch Bulharska a bulharských příslušníků mocnostmi obsadivšími Německo, Bulharsko se zřeká za sebe a za bulharské příslušníky všech nároků proti Německu a německým příslušníkům, které nebyly vyrovnány do 8. květny 1945, vyjma nároky ze smluv a jiných závazků sjednaných před 1. zářím 1939 a práva nabytá před tímto dnem. O tomto zřeknutí se bude míti za to, že zahrnuje pohledávky, všechny mezistátní nároky plynoucí z ujednání sjednaných za války a všechny nároky ze ztrát nebo škod vzniklých za války.

článek 27.

1. Válečný stav sám o sobě nebude považován za okolnost, která by měla vliv na povinnost uhraditi peněžní dluhy, pocházející ze závazků a smluv, které tu byly dříve, než vznikl válečný stav, a z práv nabytých před touto dobou, které se staly splatnými před tím, než tato smlouva nabyla účinnosti, a z nichž jsou zavázáni vláda nebo příslušníci bulharští vládě nebo příslušníkům některé z mocností spojených a sdružených, nebo vláda nebo příslušníci některé z mocností spojených a sdružených vládě nebo příslušníkům bulharským.
2. Pokud v této smlouvě není výslovně stanoveno jinak, žádné její ustanovení se nesmí vykládati tak, že by to nepříznivě působilo na poměr mezi dlužníky a věřiteli vyplývající ze smluv uzavřených před válkou buď bulharskou vládou nebo bulharskými příslušníky.

článek 28.

1. Bulharsko se zřeká jménem vlády bulharské a bulharských příslušníků všech nároků jakékoliv povahy a proti mocnostem spojeným a sdruženým, vzniklých přímo z války nebo z opatření učiněných následkem válečného stavu v Evropě po 1. září 1939, bez rozdílu, zda spojená nebo sdružená mocnost byla v uvedené době ve válce s Bulharskem čili nic.
Toto zřeknutí zahrnuje:
  - a) nároky na náhradu za ztráty nebo škody utrpěné následkem činů ozbrojených sil nebo úřadů mocností spojených nebo sdružených;
  - b) nároky vyplývající z přítomnosti, operací nebo z činnosti ozbrojených sil nebo úřadů mocností spojených nebo sdružených na bulharském území;
  - c) nároky z nálezů nebo nařízení kořistních soudů mocností spojených nebo sdružených, při čemž Bulharsko uznává za platné a vykonatelné všechny nálezy a nařízení uvedených kořistních soudů vydané 1. září 1939 nebo po tomto dni, týkající se bulharských plavidel, bulharského zboží nebo placení výloh;
  - d) nároky vyplývající z výkonu práv válčící strany nebo z opatření učiněných za účelem výkonu těchto práv.

2. Ustanovení tohoto článku vyloučí úplně a s konečnou platností všechny nároky takové povahy, jaké jsou tu uvedeny, které od nynějška zaniknou ať jest kdokoliv zúčastněnou stranou. Bulharská vláda se zavazuje, že poskytne přiměřenou váhradu v leba osobám, které následkem rekvisice dodávaly zboží nebo konaly služby ozbrojeným silám spojených nebo sdružených mocností na území bulharském, a na uspokojení nároků proti ozbrojeným silám spojených nebo sdružených mocností za škody způsobené na bulharském území a nepocházející z válečných událostí.
3. Bulharsko se rovněž zřiká jménem vlády bulharské a bulharských příslušníků všech nároků té povahy, které zahrnuje odstavec 1 tohoto článku, proti každému ze Spojených národů, jehož diplomatické styky s Bulharskem byly za války přerušeny a který jednal v součinnosti s mocnostmi spojenými a sdruženými.
4. Zřeknutí se nároků uvedených v odstavce 1 tohoto článku se strany Bulharska zahrnuje veškeré nároky vzniklé z optření kteréhokoliv z mocností spojených a sdružených o bulharských plavidlech mezi 1. zářím 1939 a dnem, kdy tato smlouva nabude účinnosti, jakož i všechny nároky a pohledávky, výplývající z nyní platných úmluv o válečných zajatcích.

článek 29.

1. Dokud nebudou uzavřeny obchodní smlouvy nebo dohody mezi jednotlivými Spojenými národy a Bulharskem, bulharská vláda bude povinna po dobu osmnácti měsíců ode dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti, nakládati s každým ze Spojených národů, který veskutečnosti bude vzájemné nakládati stejné s Bulharskem v podobných věcech, takto:
  - a) pokud jed o cla a dovozní nebo vývozní poplatky, vnitrostátní zdanění dovezeného zboží a všechny předpisy toho se týkající, Spojené národy budou požívati bezpodmínečně doložky nejvyšších výhod;
  - b) ve všech ostatních směrech nebude Bulharsko libovolně nepříznivěji nakládati se zbožím pocházejícím z kteréhokoliv území kteréhokoliv ze Spojených národů neb určeným do takového území, než se zbožím podobného druhu pocházejícím z území kteréhokoliv jiného ze Spojených národů nebo kteréhokoliv jiného cizího státu nebo určeným do takového území;
  - c) příslušníkům Spojených národů, a to i právnickým osobám, se poskytne režim jako příslušníkům vlastním a příslušníkům národa s nejvyššími výhodami vve všech věcech, týkajících se obchodu, průmyslu, plavby a jiných druhů podnikatelské činnosti v Bulharsku. Tato ustanovení se nebudou vztahovati na civilní letectví;
  - d) bulharsko neposkytne žádnému státu výlučně nebo přednostní právo, pokud jde o provoz obchodních letadel v mezivárodním styku; poskytne však všem Spojeným národům stejné podmínky pro nabytí mezinárodních obchodně-leteckých práv na bulharském území, zahrnujíc v to právo přistávaní pro doplnění pohonných hmot a pro opravy, a poskytne, pokud jde o provoz obchodních letadel v mezinárodním styku, všem Spojeným národům na základě vzájemnosti a bez diskriminace právo létatí přes bulharské území, aniž se přistane. Tato ustanovení se nesmějí dotknouti zájmů národní obrany Bulharska.
2. Výše uvedené závazky, které Bulharsko na sebe vzalo, se rozumějí s výhradou výjimek obvykle obsažených v obchodních smlouvách, jež Bulharsko uzavřelo před válkou; ustanovení týkající se vzájemnosti poskytnuté každým ze Spojených národů se rozmějí s výhradou výjimek obvykle obsažených v obchodních smlouvách uzavřených tímto státem.

článek 30.

Bulharsko usnadní v jevyšší míře železniční transitiční přepravu svým územím za přiměřené sazby a sjedná se sousedními státy na podkladě vzájemnosti všechny dohody, jež budou potřebné k tomu účelu.

článek 31.

1. Všechny spory, které by mohly vzniknouti, pokud jde o články 22 a 23 a přílohy IV, V a VI této smlouvy, budou předloženy smírčí komisi složené ve stejném počtu ze zástupců příslušné vlády zúčastněného Spojeného národa a vlády bulharské. Nedosáhne-li se dohody do tří měsíců poté,

co spor byl předložen smírčí komisi, každá z obou vlád může žádati, aby do komise byl přibrán třetí člen, a nedojde-li mezi oběma vládami k dohodě o volbě tohoto člena, může každá z obou stran požádati generálního sekretáře Spojených národů, aby ho jmenoval.

2. Rozhodnutí většiny členů komise bude rozhodnutím komise a strany je přijmou jako konečné a závazné.

článek 32.

Články 22, 23, 29 a příloha VI této smlouvy budou se vztahovati na mocnosti spojené a sdružené a Francii a na ty Spojené národy, jejichž diplomatické styky s Bulharskem byly za války přerušeny.

článek 33.

Ustanovení příloh IV, V a VI, jakož i ustanovení ostatních příloh, budou mít platnost a účinnost jako nedílné součásti této smlouvy.

ČÁST VII.

Klausule o Dunaji.

článek 34.

Plavba na Dunaji bude svobodná a volná pro příslušníky, obchodní plavidla a zboží všech států na základě rovnosti, pokud jde o přístavních a plavební poplatky a podmínky pro obchodní plavbu. Toto ustanovení se nebude vztahovati na dopravu mezi přístavy téhož státu.

ČÁST VIII.

Závěrečné klausule.

článek 35.

1. Po dobu nepřevyšující osmnáct měsíců ode dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti, přednostové diplomatických misí Sovětského svazu, Spojeného království a Spojených států amerických v Sofii budou ve vzájemné dohodě zastupovati mocnosti spojené a sdružené při jednání s bulharskou vládou ve všech otázkách týkajících se provedení a výkladu této smlouvy.
2. Tito při přednostové misí dají bulharské vládě takové směrnicе, odborné rady a objasnění, jichž snad bude třeba k zajištění rychlého a účinného provedení této smlouvy, jak podle slovního znění, tak i podle jejího ducha.
3. Bulharská vláda poskytne řečeným třem přednostům misí všechny nutné informace a všechnu pomoc, jichž snad budou potřebovati při plnění úkolů svěřených jim touto smlouvou.

článek 36.

1. S výjimkou případu, kde jiné řízení je zvláště předepsáno některým článkem této smlouvy, každý spor o výklad nebo provedení smlouvy, která nebude vyřízen přímým diplomatickým jednáním, bude předložen třem přednostům misí jednajícím píodle článku 35, s tou výjimkou, že v tomto případě přednostové misí nebudou omezeni lhůtou stanovenou v tomto článku. Každý takový splr, který nebude jimi vyřízen do dvou měsíců, bude, ač-li sporné strany se mezi sebou nadohodnou o jiném způsobu vyřízení, na žádost jedné nebo druhé sporné strany předložen komisi složené ze zástupce každé strany a třetího člena zvoloného vzájemnou dohodou obou stran z příslušníků třetího státu. Kdyby obě strany se do jednoho měsíce nedohodly o jmenování třetího člena, může každá z obou stran požádati generálního sekretáře Spojených národů, aby ho jmenoval.
2. Rozhodnutí většiny členů komise bude, rozhodnutím komise a strany je přijmou jako konečné a závazné.

článek 37.

1. Každý člen Spojených národů, který není signatářem této smlouvy a který jest ve válce s Bulharskem, může přistoupiti k této smlouvě a po přístupu bude považován pro účely této smlouvy za sdruženou mocnost.
2. Listiny o přístupu se uloží u vlády Svazu sovětských socialistických republik a stanou se účinnými, jakmile budou uloženy.

článek 38.

Tato smlouva, jejíž ruský a anglický text jsou autentické, bude ratifikována mocnostmi spojenými a sdruženými. Bude také ratifikována Bulharskem. Nabude účinnosti ihned po uložení ratifikačních listin Svazem sovětských socialistických republik, Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska a Spojenými státy americkými. Ratifikační listiny se uloží v nejkratší možné lhůtě u vlády Svazu sovětských socialistických republik.

Pro každou mocnost spojenou nebo sdruženou, jejíž ratifikační listina bude uložena později, smlouva nabude účinnosti dnem uložení. Tato smlouva se uloží v archivech vlády Svazu sovětských socialistických republik, která vydá ověřený opis každému ze signatárních států.

Seznam příloh.

- I. Mapa bulharských hranic.
- II. Vymezení pojmu a seznam válečného materiálu.
- III. Vymezení pojmu a seznam válečného materiálu.
- IV. Živnostenské, literární a umělecké vlastnictví.
- V. Smlouvy, promlčení a obchodní skriptury.
- VI. Rozsudky.

Příloha I.

(Viz. článek 1.)

Mapa bulharských hranic.

Příloha II.

(Viz. článek 11.)

Vymezení pojmu vojenského, vojenského leteckého a válečného námořního výcviku.

1. Vojenský výcvik jest vymezen takto:

studium a praktické použití veškeré výzbroje zvláště určené nebo přizpůsobené vojenským účelům a k nim se vztahujících výcvikových prostředků; studium a provádění všech cvičení nebo manévřů, sloužících k vyučování nebo provádění úkonů vojenských sil v boji a metodické studium taktiky, strategie a práce štábů.

2. Vojenský letecký výcvik jest vymezen takto:

studium a praktické použití veškeré výzbroje zvláště určené nebo přizpůsobené účelům vojenského letectva a k nim se vztahujících výcvikových prostředků; studium a provádění veškerých speciálních úkonů, čítajíc v to let ve skupinách, prováděný letouny při plnění vojenského leteckého pokolu a metodické studium letecké taktiky, strategie a práce štábů.

3. Válečný námořní výcvik jest vymezen takto:

studium, správa nebo praktické použití válečných lodí nebo válečných námořních zařízení, jakož i studium nebo použití všech přístrojů a k nim se vztahujících výcvikových prostředků, jichž se požívá k vedení námořní války, s výjimkou těch, jež také normálně slouží k civilním účelům; rovněž vyučování, výcvik nebo metodické studium válečné námořní taktiky, strategie a práce štábů, čítajíc v to provádění všech operací a manévřů, jichž není třeba pro mírové použití lodí.

Příloha III.

(Viz. článek 15.)

Vymetení pojmu a seznam válečného materiálu.

Název „válečný materiál“, užitý v této smlouvě, se vztahuje na veškeré zbraně, střelivo a na veškerou výzbroj, zvláště určenou pro válečné účely nebo jim přizpůsobenou, jak jsou níže vyjmenovány.

Spojené a sdružené mocnosti si vyhrazují právo občasných úprav seznamu, který buď pozmění nebo doplní souhlasně s budoucím vědeckým vývojem.

Kategorie I.

1. Vojenské pušky, karabiny, revolvery a pistole, záložní hlavně a ostatní náhradní součástky těchto zbraní, jež nelze přímo přizpůsobiti civilní potřebě.
2. Kulometry, samočinné vojenské pušky nebo opakovačky a samopaly, záložní hlavně a ostatní součásti těchto zbraní, jež nelze přímo přizpůsobiti civilní potřebě; kulometné podstavce.
3. Kanony, houfnice, mozdíře, speciální letecké kanony; děla bez závěru nebo bez zákluzu a plamenometry; záložní hlavně a ostatní součástky k těmto zbraním, jež nelze přímo přizpůsobiti civilní potřebě; pojízdné lafety a prvné podstavce pro tyto zbraně.
4. Vrháče raket; vrhací a kontrolní ústrojí pro samohybné a řízené střely; postavce pro tyto přístroje.
5. Samohybné střely a střely řízené, střely, rakety, střelivo a náboje plněné nebo prášdné pro zbraně, vyjmenované v odstavcích 1 - 4 shora, zapalovače, průpalky nebo zařízení, sloužící k přivedení jich k výbuchu nebo k činnosti. Nečítají se v to roznětky, nezbytné pro civilní potřebu.
6. Granáty, pumy, torpeda, miny, podmořské mina, zápalný materiál nebo zápalné nálože plněné nebo prášdné; veškerá zařízení sloužící k přivedení jich k výbuchu nebo k činnosti. nečítají se v to roznětky nezbytné pro civilní potřebu.
7. Bodáky.

Kategorie II.

1. Obrněná bojová vozidla; obrněné vlaky, jež nelze z technických důvodů upravit pro civilní potřebu.
2. Mechanická a samohybná vozidla pro všechny zbraně uvedené v kategorii I; vojenské podvozky a karoserie zvláštních vzorů, pokud nejsou uvedeny v odstavce 1 shora.
3. Pancéře silnější než tři palce, používané ve válce k ochranným účelům.

Kategorie III.

1. Zaměřovací a počtářské soupravy, přístroje pro zastřelování a záznamy střelby; přístroje pro řízení střelby; dělostřelecké zaměřovače; zaměřovače pro vrhání leteckých pum, přístroje časovací, výzbroj pro kalibraci děl a přístroje pro kontrolu střel.
2. Ztečný mostní materiál, ztečná a útočná plavidla.
3. Zařazení pro válečné lsti, klamná zařízení a nástrahy.
4. Osobní výstroj příslušníků speciálních ozbrojených sil, již nelze přímo přizpůsobiti pro civilní potřebu.

Kategorie IV.

1. Válečná plavidla všech tříd, čítajíc v to přezbrojená plavidla a nalodovací zařízení sestrogen nebo předvídaá pro jejich službu nebo podporu, pokud je nelze z technických důvodů přeměnit pro civilní potřebu, jakož i zbraně, pancéřování, střelivo, letouny a veškerá ostatní výstroj, materiál, stroje a zařízení, kterých se užívá v době míru pouze na válečných lodích.

2. Vylodovací plavidla a obojživelná vozidla nebo materiál všeho druhu; ztečná plavidla nebo ztečný materiál všech vzorů, dále katapulty nebo živá zařízení pro vrh letounů nebo jejich spuštění na hladinu, rakety, vrhané nebo zařízení ať již s posádkou či bez posádky, řízené nebo bez řízení.
3. Plavidla, stroje, zbraně, zařízení a přístroje všeho druhu, pomorná nebo částečně ponorná, čítající v to zakolení zvláště určená k obraně přístavu, vyjma materiál potřebný k vyprošťování, záchraně neb ostatnímu civilnímu použití, jakož i výstroj, pomůcky a součástky, pokusné nebo výcvikové prostředky, přístroje nebo zařízení, jež mohou býti zvláště určena ke konstrukci, přezkoušení, udržování nebo uložení těchto plavidel, strojů, zbraní, souprav a přístrojů.

Kategorie V.

1. Stroje pro vzduchoplavbu, smontované nebo rozmontované, těžší nebo lehčí vzduchu, sestrojené nebo přizpůsobené pro vzdušný boj za použití kulometů, vrhačů raket nebo děl, nebo určené pro přepravu a vrhání leteckých pum nebo takové, jež jsou opatřeny některým zařízením, uvedeným níže v odstavce 2, nebo které svým pojetím nebo sestrojením jsou vhodné k vyzbrojení některých z těchto zařízení.
2. Podstavce a lefety pro letecké kanony, vrhače pum, nosiče torped a zařízení pro spouštění pum nebo vrhání torped; kanonové něže a kopule.
3. Zvláštní výstroj pro vzdušné výsadkové jednotky výlučně jimi používaná.
4. Katapulty nebo vrhací zařízení pro lezouny dopravované loděmi, letouny pozemní nebo hydroaviony; přístroje pro vrhání létajících střel.
5. Přehradné balony.

Kategorie VI.

Dusivé, smrtící a jedovaté látky nebo látky schopné vyřaditi z boje, určené pro válečné účely nebo vyráběné v množství přesahujícím civilní potřebu.

Kategorie VII.

Pohonné látky, výbušniny, pyrotechnický materiál nebo zkapalněné plyna pro pohon, výbuch, nabíjení a plnění válečného materiálu zde uvedených kategorií, nebo určené k použití v souvislosti s tímto materiálem, pokud jich nelze použít pro civilní účely, nebo jsou-li vyráběny v množství přesahujícím civilní potřebu.

Kategorie VIII.

Průmyslová zařízení a vybavení zvláště sestrojená pro zhotovení a udržování materiálu a výrobků, jak jsou vyjmenovány shora, pokud je nelze technicky přeměnit pro civilní potřebu.

Příloha IV.

Živnostenské, literární a umělecké vlastnictví.

1. a) Spojeným a sdruženým mocnostem a jejich příslušníkům se poskytne lhůta jednoho roku ode dne, kdy tato smlouva nebude účinnosti, a to bez poplatku za prodloužení nebo jiné pokuty jakéhokoliv druhu, aby jim bylo možno provést všechny potřebné úkony k dosažení nebo zachování práv z živnostenského, literárního a uměleckého vlastnictví v Bulharsku, jež nemohli provést následkem válečného stavu.
b) Spojené a sdružené mocnosti nebo jejich příslušníci, kteří na území některé mocnosti spojené nebo sdružené podali ve lhůtě nepřesahující dvanáct měsíců před vypuknutím války s Bulharskem nebo za války, řádnou žádost o patent nebo o zápis užitného vzoru, nebo podali ve lhůtě nepřesahující šest měsíců před vypuknutím války řádnou žádost o zápis živnostenského vzorku nebo modelu nebo ochranné známky, budou oprávněni podati do dvanácti měsíců ode dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti, žádost o přiznání obdobných práv v Bulharsku s právem priority, opírajícím se o dřívější podání žádosti na území této spojené nebo sdružené mocnosti.
c) Každé ze spojených a sdružených mocností a jejím příslušníkům se poskytne lhůta jednoho roku ode dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti, během které budou moci zahájit v Bulharsku řízení proti těm fyzickým nebo právnickým osobám, o nichž se tvrdí, že nezákonně porušily jejich práva z živnostenského, literárního nebo uměleckého vlastnictví v době od vypuknutí války do dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti.
2. Období od vypuknutí války do osmnácti měsíců ode dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti, nebude započítáno do lhůty stanovené pro zužitkování patentu nebo pro užívání vzorku nebo ochranné známky.
3. Období od vypuknutí války do dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti, nebude započítáno do normální doby trvání práv z živnostenského, literárního a uměleckého vlastnictví, jež byla platna v Bulharsku v době vypuknutí války nebo jsou uznána nebo zřízena podle této přílohy a jsou majetkem kterékoliv ze spojených a sdružených mocností nebo jejich příslušníků. O normální době trvání takovýchto práv bude se tudíž míti za to, že se v Bulharsku samočinně prodlužuje o další lhůtu odpovídající období, jež takto bylo vyloučeno.
4. Předchozí ustanovení týkající se práv spojených a sdružených mocností a jejich příslušníků v Bulharsku budou se rovněž vztahovati na práva Bulharska a jeho příslušníků na území spojených a sdružených mocností. Avšak nic z těchto ustanovení nebude dávatí Bulharsku nebo jeho příslušníkům na území kterékoliv ze spojených a sdružených mocností nárok na příznivější nakládání než jaké poskytuje taková mocnost v podobných případech jiným Spojeným národům nebo jejich příslušníkům. Rovněž nebude Bulharsko podle tohoto ustanovení povinno poskytnouti kteréhokiv ze spojených a sdružených mocností nebo jejich příslušníkům příznivější nakládání, než se dostává Bulharsku nebo jeho příslušníkům na území takové mocnosti ve věcech, o nichž jednájí předchozí ustanovení.
5. Třetím osobám na území kterékoliv ze spojených a sdružených mocností nebo Bulharska, které přede dnem, kdy tato smlouva nabude účinnosti, získaly bezelstně práva z živnostenského, literárního nebo uměleckého vlastnictví, která jsou v rozporu s právy obnovenými podle této přílohy nebo s právy získanými na základě priority jim přiznané podle řečených ustanovení, nebo které bezelstně předmět takových práv vyráběly, uveřejňovaly, reprodukovaly, užívaly nebo prodávaly, bude dovoleno bez odpovědnosti za porušení práv, aby pokračovaly ve výkonu těchto práv, jež bezelstně získaly, a rovněž aby pokračovaly v takové výrobě, uveřejňování, reprodukci, užívání prodeji, jež bezelstně započaly, nebo je znovu zahájily. V Bulharsku takovéto povolení se dá ve formě nevýlučné licence poskytnuté za výhrad a podmínek, na kterých se zúčastněné strany vzájemně dohodnou, nebo, nedojde-li k dohodě, které budou stanoveny smírcí komisí, jež bude zřízena podle článku 31 této smlouvy. Na území každé ze spojených a sdružených mocností se však dostane bezelstným třetím osobám takové ochrany, jaká se za obdobných podmínek přiznává bezelstným třetím osobám, jejichž práva jsou v rozporu s právy příslušníků jiných spojených a sdružených mocností.

6. Nic v této příloze se nesmí vykládati v tom smyslu, že dává Bulharsku nebo jeho příslušníkům práva na jakýkoliv patent nebo užitný vzor na území kterékoliv ze spojených a sdružených mocností, pokud jde o vynálezy týkající se kteréhokoliv z předmětů vyjmenovaných v příloze III této smlouvy, které byly učiněny nebo o nichž byla podána přihláška Bulharskem nebo kterýmkoliv z jeho příslušníků v Bulharsku nebo na území kterékoliv jiné mocnosti osy nebo na kterémkoliv území obsazeném ozbrojenými silami osy v době, kdy takové území bylo pod kontrolou ozbrojených sil nebo úřadů mocností osy.
7. Bulharsko rovněž rozšíří výhody vyplývající z předchozích ustanovení této přílohy na Francii a na jiné Spojené národy, které nejsou mocnostmi spojenými nebo sdruženými, jejichž diplomatické styky s Bulharskem byly za války přerušeny a které se zaváží, že rozšíří na Bulharsko výhody přiznané Bulharsku podle řečených ustanovení.
8. Nic v této příloze se nesmí vykládati tak, aby to odporovalo článkům 23, 25 a 27 této smlouvy.

Příloha V.

Smlouvy, promlčení a obchodní skriptury.

A. Smlouvy.

1. O každé smlouvě, jež vyžadovala pro své splnění styku mezi kterýmikoliv smluvními stranami, které se staly nepřáteli ve smyslu části D této přílohy, bude se s výjimkami uvedenými níže v odstavcích 2 a 3 míti za to, že byla zrušena od doby, kdy kterékoliv ze smluvních stran se staly nepřáteli. Takovéto zrušení není však na újmu ustanovením článku 27 této smlouvy a neosvobodí žádnou ze smluvních stran od závazku vrátiti částky, které dostala jako zálohy nebo jako splátky a za které taková strana neposkytla vzájemné plnění.
2. Bez ohledu na ustanovení odstavce 1 shora takové části kterékoliv smlouvy, jež lze oddělit a které nevyžadovaly pro své splnění styku mezi kterýmikoliv ze smluvních stran, jež se staly nepřáteli ve smyslu části D této přílohy, budou vyňaty ze zrušení a zůstanou v platnosti bez újmy práv obsažených v článku 25 této smlouvy. Kde ustanovení kterékoliv smlouvy nelze takto oddělit, bude se míti za to, že smlouva byla zrušena celá. Předchozí ustanovení platí s výhradou vnitrostátních zákonů, nařízení nebo předpisů vydaných kteroukoliv z mocností spojených a sdružených, pod jejíž pravomoc spadá rozhodování o smlouvě, nebo jejíž pravomoci podléhá kterákoliv ze smluvních stran, a s výhradou, že smlouva nestanoví jinak.
3. O žádném ustanovení části A této přílohy se nebude míti za to, že by činilo neplatnými obchodní jednání zákonitě vykonaná mezi nepřáteli podle smlouvy, byla-li vykonána se schválením vlády jedné z mocností spojených a sdružených.
4. Bez ohledu na předchozí ustanovení budou pojišťovací a zajišťovací smlouvy podléhati zvláštním ujednáním mezi vládou příslušné spojené nebo sdružené mocnosti a vládou bulharskou.

B. Promlčecí lhůty.

1. O všech lhůtách, jimiž se promlčují nebo omezují práva procesní nebo práva učiniti prozatímní opatření v osobních nebo majetkových vztazích, týkajících se příslušníků Spojených národů a příslušníků bulharských, kteří následkem válečného stavu se nemohli dovolati soudu nebo splniti náležitosti nutné pro zachování svých práv, bez ohledu na to, zdali tyto lhůty počaly před vypuknutím války nebo po něm, bude se míti za to, že byly staveny po dobu trvání války na bulharském území s jedné strany a s druhé strany na území těch Spojených národů, které přiznají Bulharsku na základě vzájemnosti výhody ustanovení tohoto odstavce. Tyto lhůty počnou opět běžeti ode dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti. Ustanovení tohoto odstavce bude použito na lhůty předepsané pro předložení úrokových neb dividendových kuponů, nebo pro předložení k výplatě cenných papírů slovaných k proplacení nebo cenných papírů, jež jsou splatné z jakéhokoliv jiného důvodu.
2. Kde pro neprovedení nějakého úkonu nebo nesplnění nějaké náležitosti za války byla na bulharském území provedena exekuční opatření ke škodě příslušníka jednoho ze Spojených národů, bulharská vláda obnoví poškozená práva. Není-li takové obnovení možné, nebo bylo-li by nespravedlivé, bulharská vláda se postará, aby se příslušníku Spojených národů dostalo takové náhrady, jež by byla spravedlivá a okolnostem přiměřená.

C. Obchodní skriptury.

1. V poměru mezi nepřáteli bude se míti za to, že žádná obchodní skriptura sepsaná před válkou nepozbyla platnosti jen z toho důvodu, že nebyla předložena k přijetí nebo k placení v předepsaných lhůtách, nebo že vydatelé neb indosanti nebyli zpraveni o nepřijetí nebo o neplacení, nebo že schází protest, nebo z toho důvodu, že za války nebylo vyhověno jakémukoliv formálnímu předpisu.
2. Jestliže lhůta, v které měla obchodní skriptura býti předložena k přijetí nebo k placení, nebo v které měli vydatel nebo indosant býti zpraveni o nepřijetí neb o neplacení, nebo v které měla býti skriptura protestována, vypršela za války, a jestliže strana, která měla předložiti nebo dáti protestovati skripturu nebo dáti zprávu o nepřijetí nebo o neplacení, tak neučinila za války, bude jí ode dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti, povolena lhůta

nejméně tři měsíců, v níž bude moci předložit skripturu, zprávu o nepřijetí neb o neplacení nebo dáti jí protestovati.

3. Jestliže se některá osoba buď před válkou nebo za války zavázala z obchodní skriptury následkem závazku, jež vůči ní přejala jiná osoba, která se stala později nepřátelskou, bude tato druhá osoba povinna bez ohledu na vypuknutí války ručiti své osobě za následky takového závazku.

D. Všeobecná ustanovení.

1. Pro účely této přílohy fyzické nebo právnické osoby budou považovány za nepřátele ode dne, kdy obchodní styky mezi nimi se staly nezákonnými podle zákonů, nařízení nebo předpisů, jímž byly podřízeny takové osoby nebo smlouvy.
2. Vzhledem k právní soustavě Spojených států amerických ustanovení této přílohy nebudou platiti ve vztazích mezi Spojenými státy americkými a Bulharskem.

Příloha VI.

Rozsudky.

Bulharská vláda učiní potřebná opatření, aby umožnila příslušníkům kteréhokoliv ze Spojených národů předložit kdykoliv ve lhůtě jednoho roku ode dne, kdy tato smlouva nabude účinnosti, příslušným bulharským úřadům k revisi kterýkoliv rozsudek vyneseny bulharským soudem v době mezi 24. dubnem 1941 a dnem, kdy tato smlouva nabude účinnosti, v jakémkoliv řízení, v němž příslušník Spojených národů nebyl s to buď jako žalobce nebo jako žalovaný soudu svůj případ řádně přednésti. Utrpěl-li příslušník Spojených národů újmu následkem jakéhokoliv takového rozsudku, postará se bulharská vláda, aby byl znovu uveden ve stav, v němž byl před vynesením rozsudku, nebo aby se mu dostalo spravedlivého a okolnostem přiměřeného odškodnění. Výraz "příslušníci Spojených národů" zahrnuje právnické osoby nebo sdružení zřízené nebo ustavené podle zákonů kteréhokoliv ze Spojených národů.

Tomu na svědomí podepsaní zplnomocněnci podepsali tuto smlouvu a připojili k ní své pečeti.

Dáno v městě Paříži v ruském, anglickém, francouzském a bulharském jazyku dne desátého února jeden tisíc devět set čtyřicet sedm.

Za Svaz sovětských socialistických republik:

(V. M. Molotov)

(A. Bogomolov)

Za Spojené království Velké Británie a Severního Irska:

Ernest Bevin

Duff Cooper

Za Spojené státy americké:

James E. Byrnes

Jefferson Caffery

Za Australii:

John A. Beasley

Za Běloruskou sovětskou socialistickou republiku:

(K. Kiselev)

Za Československo:

Jan Masaryk

Dr. V. Clementis

Za Řecko:

Leon G. Melas

R. Raphael

Za Indii:

Sir Samuel Runganadhan

Za Nový Zéland:

W. J. Jordan

Za Ukrajinskou sovětskou socialistickou republiku:

(I. Senin)

Za Jihoafrickou Unii:
W. G. Parminter

Za Lidovou federativní republiku Jugoslavií:
Stanoje Sv. Simič
Rodolub Čolaković
Gregoric

Za Bulharsko:
(Georgiev)
(A. Obbov)
(Kostov)

SHLÉDNUVŠE A PROZKOUMAVŠE TUTO MÍROVOU SMLOUVU A VĚDOUCE, ŽE ÚSTAVODÁRNĚ SHROMAŽDĚNÍ REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ S NÍ SOUHLASÍ, PROHLAŠUJEME JI ZA SHVÁLENOU, PŘIJATU, POTVRZENU A UTVRZENU A MOCÍ LISTU TOHOTO PODEPSANÉHO NAŠÍ RUKOU VLASTNÍ JI SCHVALUJEME, PŘIJÍMAME, POTVRZUJEME A UTVRZUJEME, SLIBUJÍCE SLOVEM SVÝM, JMÉNEM REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ, ŽE JI PEVNĚ A NEPORUŠITELNĚ ZACHOVÁME A NEDOPUSTÍME, ABY PROTI NÍ JEDNÁNO BYLO Z JAKÉKOLI PŘÍČINY A JAKÝMKOLI VYMYŠLENÝM ZPŮSOBEM.

TOMU NA SVĚDOMÍ JSME TENTO LIST VYHOTOVITI KÁZALI A K NĚMU PEČEŤ REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ PŘITISKNOUTI DALI.

JENŽ JEST DÁN NA HRADĚ PRAŽSKÉM, DNE 3. ŘÍJNA LÉTA DEVÍTISTÉHO ČTYŘICÁTÉHO SEDMÉHO.

PRESIDENT REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ:
Dr. Edvard Beneš v. r.
STÁTNÍ TAJEMNÍK V MINISTERSTVU ZAHRANIČNÝCH VĚCÍ:
Dr. V. Clementis v. r.
Dr. Clementis v.r.
státní tajemník v ministerstvu zahraničních věcí.

Vyhlašuje se bez mapy, přílohy I, do které možno nahlédnouti v archivu ministerstva zahraničních věcí, s tím, že mírová smlouva s Bulharskem nabyla účinnosti dne 15. září 1947, kdy Svaz sovětských socialistických republik, Spojené království Velké Britannie a Severního Irska a Spojené státy americké uložily ratifikační listiny u vlády Svazu Sovětských socialistických republik v Moskvě.

Československá republika uložila ratifikační listinu u vlády Svazu sovětských socialistických republik dne 14. října 1947, čímž tato smlouva nabyla účinnosti i pro Československo (čl. 38 smlouvy).

и Болгария, с другой стороны,

Принимая во внимание, что, став союзником гитлеровской Германии и участвуя на ее стороне в войне против Союза Советских Социалистических Республик, Соединенного Королевства, Соединенных Штатов Америки и других Объединенных Наций, Болгария несет свою долю ответственности за эту войну;

Принимая, однако, во внимание, что Болгария, прекратив военные действия против Объединенных Наций, порвала отношения с Германией и, заключив 28 октября 1944 года Перемирие с Правительствами Союза Советских Социалистических Республик, Соединенного Королевства и Соединенных Штатов Америки, действовавшими от имени всех Объединенных Наций, находившихся в состоянии войны с Болгарией, приняла активное участие в войне против Германии; и

Принимая во внимание, что Союзные и Соединенные Державы и Болгария желают заключить мирный договор, который, соответствуя принципам справедливости, урегулирует вопросы, остающиеся еще нерешенными в результате перечисленных выше событий, и явится основой дружественных отношений между ними, тем самым давая Союзным и Соединенным Державам возможность поддержать обращение Болгарии о принятии ее в члены Организации Объединенных Наций, а также о присоединении Болгарии к любой конвенции, заключенной по почину Организации Объединенных Наций;

Политические постановления.**Раздел I.****Статья 2.**

Болгария обязуется принять все меры, необходимые для обеспечения того, чтобы все лица, находящиеся под болгарской юрисдикцией, без различия расы, пола, языка или религии, пользовались правами человека и основными свободами, включая свободу слова, печати и изданий, религиозного культа, политических убеждений и публичных собраний.

Статья 3.

Болгария, которая в соответствии с Соглашением о Перемирии провела мероприятия по освобождению, независимо от гражданства и национальной принадлежности, всех лиц, содержащихся в заключении в связи с их деятельностью в пользу Объединенных Наций, или за их сочувствие Объединенным Нациям, или ввиду их расового происхождения, и мероприятия по отмене дискриминационного законодательства и вытекающих из него ограничений, обязуется закончить проведение этих мероприятий и впредь не принимать каких-либо мер или законов, которые были бы несовместимы с целями, предусмотренными в этой статье.

Статья 4.

Болгария, которая в соответствии с Соглашением о Перемирии провела мероприятия по роспуску всех находившихся на бол-

Соединенных Держав, которые обвиняются в нарушении законов их стран изменой или сотрудничеством с врагом во время войны.

2. Болгария, по требованию Правительства заинтересованной Объединенной Нации, обеспечит также явку в качестве свидетелей находящихся под ее юрисдикцией лиц, показания которых потребуются для суда над лицами, указанными в пункте 1 настоящей статьи.

3. Всякое разногласие относительно применения постановлений пунктов 1 и 2 настоящей статьи должно быть передано любым заинтересованным Правительством Главам Дипломатических Миссий Советского Союза, Соединенного Королевства и Соединенных Штатов Америки в Софии, которые достигнут соглашения по поводу этого затруднения.

Раздел II.

Статья 6.

Болгария обязуется признать полную силу Мирных Договоров с Италией, Румынией, Венгрией и Финляндией и других соглашений или урегулирований, которые были или будут достигнуты Союзными и Соединенными Державами относительно Австрии, Германии и Японии для восстановления мира.

Статья 7.

Болгария обязуется принять любые соглашения, которые были или могут быть заключены для ликвидации Лиги Наций и Постоянной Палаты Международного Правосудия.

3. Все вышеупомянутые договоры, о которых не будет потифицировано таким образом, будут считаться отмененными.

ЧАСТЬ III.

Военные, военно-морские и военно-воздушные постановления.

Раздел I.

Статья 9.

Содержание сухопутных, морских и военно-воздушных вооружений и укреплений будет строго ограничено так, чтобы отвечать задачам внутреннего характера и местной обороны границ. В соответствии с вышеуказанным Болгарии разрешается иметь вооруженные силы, не свыше чем:

- а) сухопутная армия, включая пограничные войска, с общей численностью личного состава в 55.000 человек;
- б) зенитная артиллерия с численностью личного состава в 1.800 человек;
- в) военно-морской флот с численностью личного состава в 3.500 человек и общим тоннажем в 7.250 тонн;
- г) военно-воздушные силы, в том числе военно-воздушные силы военно-морского флота, численностью в 90 самолетов, включая резервные, из которых не более 70 самолетов боевых типов, с общей численностью личного состава в 5.200 человек. Болгария не должна иметь или приобретать самолетов, сконструированных в основном как бомбардировщики с приспособлениями для внутренней подвески бомб.

Эта численность в каждом случае будет включать строевой, нестроевой состав и штабной персонал.

и к северу от греко-болгарской границы запрещается следующее строительство: долговременных укреплений, где может быть установлено оружие, способное вести огонь по греческой территории; долговременных военных сооружений, которые могут быть использованы для управления огнем по греческой территории или для его координации, а также долговременных средств снабжения и складирования, установленных исключительно для использования вышеупомянутых укреплений и сооружений.

2. Это запрещение не распространяется на другие типы недолговременных укреплений, надземных помещений и сооружений, которые предназначаются исключительно для задач внутреннего характера и местной обороны границ.

Статья 13.

Болгария не должна иметь, производить или экспериментировать: любые виды атомного вооружения; какие-либо самодвижущиеся или управляемые снаряды или аппараты, связанные с их выбрасыванием (за исключением торпед и торпедных аппаратов, составляющих нормальное вооружение военно-морских кораблей, разрешенных настоящим Договором); морские мины или торпеды неконтактного типа, действующие от чувствительных механизмов; торпеды, которые могут быть укомплектованы людьми; подводные лодки или другие подводные суда, торпедные катеры и специализированные типы штурмовых судов.

Статья 14.

Болгария не должна сохранять, производить или приобретать другими путями воен-

2. Военные материалы и техника германского происхождения или конструкции, превышающие то, что требуется для вооруженных сил, разрешенных настоящим Договором, будут переданы в распоряжение Трех Правительств. Болгария не будет приобретать или производить каких-либо военных материалов и техники германского происхождения или конструкции, или занимать на работу или обучать каких-либо технических специалистов, включая военный и гражданский авиационный персонал, из числа лиц, которые являются или являлись гражданами Германии.

3. Излишки военных материалов и техники, упомянутые в пунктах 1 и 2 настоящей статьи, будут переданы или уничтожены в течение одного года со дня вступления в силу настоящего Договора.

4. Определение термина «военные материалы и техника» и перечень военных материалов и техники для целей настоящего Договора даны в Приложении III.

Статья 16.

Болгария обязуется полностью сотрудничать с Союзными и Соединенными Державами в целях обеспечения того, чтобы Германия не смогла предпринять каких-либо мер за пределами германской территории в направлении возрождения своего вооружения.

Статья 17.

Болгария обязуется не приобретать и не производить гражданских самолетов германской или японской конструкции или самолетов, включающих крупные узлы германского или японского производства или конструкции.

дальнейшие державами, содержащими эти военнопленных, и Болгарией.

2. Все издержки на перевозку болгарских военнопленных, включая их содержание, от сборных пунктов, установленных Правительством соответствующей Союзной или Соединенной Державы, до пункта вступления на болгарскую территорию будет нести Правительство Болгарии.

ЧАСТЬ IV.

Вывод Союзных войск.

Статья 20.

1. Все вооруженные силы Союзных и Соединенных Держав будут выведены из Болгарии в возможно короткий срок и, во всяком случае, не более чем в 90 дней со дня вступления в силу настоящего Договора.

2. Вся неиспользованная болгарская валюта и все неиспользованные болгарские запасы, находящиеся в распоряжении союзных вооруженных сил в Болгарии и полученные в соответствии со статьей 15 Соглашения о Перемирии, будут возвращены Правительству Болгарии в течение того же срока в 90 дней.

3. Болгария, однако, должна предоставить в период между днем вступления в силу настоящего Договора и окончательным выводом союзных войск все такие услуги и снабжение, которые могут специально потребоваться выводимым вооруженным силам Союзных и Соединенных Держав, и надлежащая компенсация будет выплачена Правительству Болгарии за такие услуги и снабжение.

добывающей и обрабатывающей промышленностью и сельским хозяйством. Сумма возмещения Греции составит 45.000.000 долларов США, а сумма возмещения Югославии составит 25.000.000 долларов США.

2. Количество и виды товаров, подлежащих поставке, будут определены соглашениями, заключенными Правительствами Греции и Югославии с Правительством Болгарии. Эти соглашения будут сообщены Главам Дипломатических Миссий Советского Союза, Соединенного Королевства и Соединенных Штатов Америки в Софии.

3. В основу расчетов по настоящей статье положен доллар США по его золотому паритету на 1 июля 1946 года, т. е. 35 долларов за одну унцию золота.

4. В основу оценки товаров, поставляемых согласно настоящей статье, будут положены международные рыночные цены 1938 года в долларах США с повышением на 15% на промышленные продукты и на 10% на другие продукты. Расходы по доставке до греческой или югославской границы будут отнесены за счет Правительства Болгарии.

Статья 22.

1. Болгария принимает принципы Декларации Объединенных Наций от 5 января 1948 года и вернет в возможно кратчайший срок имущество, вывезенное с территории любой из Объединенных Наций.

2. Обязательство производить реституцию относится ко всей находящейся в настоящее время в Болгарии опознаваемой собственности, которая была вывезена на-

насилъственно или по принуждению какой-либо из держав оси с территории любой из Объединенных Наций, независимо от каких-либо последующих сделок, путем которых нынешний владелец такой собственности вступил во владение ею.

3. Если в отдельных случаях для Болгарии является невозможным произвести реституцию предметов, представляющих художественную, историческую или археологическую ценность, которые составляют часть культурного достояния Объединенной Нации, с территории которой эти предметы были вывезены болгарскими армиями, властями или гражданами насилъственно или по принуждению, Болгария обязуется передать заинтересованной Объединенной Нации предметы того же рода и приблизительно равноценные вывезенным предметам, поскольку такие предметы могут быть получены в Болгарии.

4. Правительство Болгарии должно вернуть указанное в настоящей статье имущество в сохранности и принять на себя в этом отношении все расходы в Болгарии, относящиеся к рабочей силе, материалам и транспорту.

5. Правительство Болгарии будет оказывать содействие Объединенным Нациям и предоставит за свой счет все необходимые возможности для розыска и реституции имущества, подлежащего реституции согласно настоящей статье.

6. Правительство Болгарии примет необходимые меры, чтобы добиться возвращения имущества, указанного в настоящей статье, которым владеют в любой третьей стране лица, находящиеся под болгарской юрисдикцией.

7. Требования реституции имущества должны быть предъявлены Правительству Болгарии Правительством той страны, с территории которой было вывезено это имущество; при этом понимается, что железнодорожный подвижной состав будет рассматриваться как вывезенный из страны, которой он первоначально принадлежал. Такие требования могут предъявляться в течение 6 месяцев со дня вступления в силу настоящего Договора.

8. Бремя доказательства в отношении опознавания имущества и доказательства права собственности возлагается на Правительство, предъявляющее претензию, а бремя доказательства того, что имущество не было вывезено насилъственно или по принуждению, возлагается на Правительство Болгарии.

мания Правительством Болгарии каких-либо сборов в связи с их возвращением. Правительство Болгарии аннулирует все мероприятия, включая отобрание, секвестр или контроль, проведенные им в отношении собственности Объединенных Наций между 24 апреля 1941 года и днем вступления в силу настоящего Договора. В случаях невозвращения собственности в течение 6 месяцев со дня вступления в силу настоящего Договора, заявление о возвращении собственности должно быть подано болгарским властям не позднее, чем в течение 12 месяцев со дня вступления в силу настоящего Договора, за исключением случаев, когда заявитель может доказать, что он не мог подать своего заявления в течение этого срока.

3. Правительство Болгарии должно аннулировать передачи, относящиеся к собственности, правам и интересам всякого рода, принадлежащим гражданам Объединенных Наций, в тех случаях, когда такие передачи были результатом насилия или принуждения со стороны правительств держав осей или их органов во время войны.

4. а) Правительство Болгарии несет ответственность за приведение во вполне исправное состояние собственности, возвращаемой гражданам Объединенных Наций согласно пункту 1 настоящей статьи. В тех случаях, когда собственность не может быть возвращена или когда в результате войны гражданин Объединенных Наций потерял убыток вследствие повреждения или порчи собственности в Болгарии, он должен получить от Правительства Болгарии компенсацию в левах в пределах двух третей суммы, необходимой в день выплаты для того, что-

бы купить аналогичную собственность или возместить понесенный убыток. Граждане Объединенных Наций ни в коем случае не должны ставиться в менее благоприятное положение в отношении компенсации, чем болгарские граждане.

б) Граждане Объединенных Наций, имеющие прямой или косвенный собственнический интерес в корпорациях или ассоциациях, национальность которых не является национальностью Объединенных Наций в значении пункта 8 «а» настоящей статьи, но которые потерпели убыток вследствие повреждения или порчи собственности в Болгарии, должны получить компенсацию в соответствии с подпунктом «а» выше. Эта компенсация должна исчисляться на основе общих убытков или ущерба, понесенных корпорацией или ассоциацией, и должна составлять по отношению к таким убыткам или ущербу ту же пропорцию, какую составляют приносящие доход интересы таких граждан по отношению к общему капиталу корпорации или ассоциации.

в) Компенсация должна выплачиваться без каких-либо обложений, налогов или других сборов. Она может свободно использоваться в Болгарии, но должна подлежать правилам контроля над иностранными девидами, которые могут время от времени вводиться в Болгарии.

г) Правительство Болгарии предоставит гражданам Объединенных Наций такой же режим при распределении материалов для ремонта или восстановления их собственности в Болгарии, а также при распределении иностранных девида для импорта таких материалов, который применяется в отношении болгарских граждан.

д) Правительство Болгарии предоставит гражданам Объединенных Наций возмещение в левых в том же самом размере, который предусмотрен в подпункте «а» выше, чтобы компенсировать потери или ущерб, возникшие в результате особых мер, которые применялись к их собственности во время войны, но которые не применялись к болгарской собственности. Этот подпункт не распространяется на упущенные выгоды.

5. Все произведенные в Болгарии разумные расходы по предъявлению претензий, включая расходы на подсчет потерь или ущерба, должно нести Правительство Болгарии.

6. Граждане Объединенных Наций и их собственность должны быть освобождены от всяких исключительных налогов, сборов

щихся к моменту вступления в силу настоящего Договора гражданами любой из Объединенных Наций, или корпорации или ассоциации, организованные к этому моменту по законам любой из Объединенных Наций, при условии, что указанные лица, корпорации или ассоциации имели такой статус также и в момент заключения Перемирия с Болгарией.

Выражение «граждане Объединенных Наций» также включает всех физических лиц, корпорации или ассоциации, которые на основании законов, действовавших в Болгарии во время войны, рассматривались как вражеские.

б) Выражение «собственник» означает гражданина Объединенных Наций, как определено в подпункте «а» выше, имеющего право на данную собственность, и включает преемника такого собственника, при условии, что преемник также является гражданином одной из Объединенных Наций, как определено в подпункте «а». Если преемник приобрел собственность в поврежденном виде, то лицо передающее сохраняет свои права на возмещение на основании настоящей статьи без ущерба для обязательств, существующих между лицом передающим и лицом приобретающим в соответствии с внутренними законами.

с) Выражение «собственность» означает всю движимую или недвижимую собственность, материальную или нематериальную, включая промышленную, литературную и художественную собственность, а также все права или интересы всякого рода в собственности.

ность или выручку от нее для таких целей, какие эта Держава сочтет желательными в пределах претензий этой Державы и ее граждан к Болгарии или к болгарским гражданам, — включая долги, — которые не были полностью удовлетворены в силу других статей настоящего Договора. Вся болгарская собственность или выручка от ее ликвидации, превышающие сумму таких претензий, должны быть возвращены.

2. Ликвидация болгарской собственности и распоряжение ею будут проводиться в соответствии с законом заинтересованной Союзной или Соединенной Державы. Болгарский собственник не будет иметь прав в отношении такой собственности, за исключением тех, которые могут быть предоставлены ему в силу этого закона.

3. Правительство Болгарии обязуется компенсировать болгарских граждан, собственность которых изъята в силу настоящей статьи и не возвращена им.

4. Данная статья не налагает на ту или иную из Союзных или Соединенных Держав никакого обязательства возвратит Правительству Болгарии или болгарским гражданам промышленную собственность или включить такую собственность при определении суммы, которая может быть удержана согласно пункту 1 настоящей статьи. Правительство каждой из Союзных и Соединенных Держав будет иметь право установить такие ограничения и условия в отношении прав или интересов, касающихся промышленной собственности, приобретен-

ной до дня вступления в силу настоящего Договора на территории этой Союзной или Соединенной Державы Правительством или гражданами Болгарии, какие Правительство данной Союзной или Соединенной Державы сочтет необходимыми в своих национальных интересах.

5. Собственность, предусмотренная пунктом 1 настоящей статьи, должна рассматриваться как включающая болгарскую собственность, которая подлежала контролю в силу состояния войны, существовавшего между Болгарией и Союзной или Соединенной Державой, имеющей юрисдикцию над этой собственностью, но не должна включать:

а) собственность Правительства Болгарии, используемую для консульских или дипломатических целей;

б) собственность, принадлежащую религиозным организациям или частным благотворительным учреждениям и используемую для религиозных или благотворительных целей;

в) собственность физических лиц, которые являются болгарскими гражданами, получившими разрешение проживать в пределах территории той страны, в которой находится эта собственность, или проживать в любом другом месте на территории стран Объединенных Наций, за исключением болгарской собственности, которая когда-либо во время войны являлась объектом мер, не применявшихся как правило к собственности болгарских граждан, проживающих на той же территории;

г) имущественные права, возникшие после возобновления торговых и финансовых отношений между Союзными и Соединенными Державами и Болгарией или возникшие из сделок между Правительством любой Союзной или Соединенной Державы и Болгарией после 28 октября 1944 года;

е) права на литературную и художественную собственность.

Статья 26.

1. Со дня вступления в силу настоящего Договора собственность Болгарии и болгарских граждан, находящаяся в Германии, не будет больше рассматриваться как вражеская собственность, и все ограничения, связанные с таким режимом, должны быть отменены.

2. Опознаваемая собственность Болгарии и болгарских граждан, вывезенная насильственно или по принуждению с территории

да, и прав, приобретенных до этой даты. Этот отказ будет рассматриваться как включающий долги, все межправительственные претензии, связанные с соглашениями, заключенными во время войны, и все претензии на возмещение за потери или ущерб, возникшие во время войны.

Статья 27.

1. Существование состояния войны само по себе не будет считаться фактором, влияющим на обязательство выплачивать денежные долги, вытекающие из обязательств и контрактов, существовавших до возникновения состояния войны, — а также из прав, приобретенных до этого времени, — срок уплаты которых наступил до дня вступления в силу настоящего Договора и которые причитаются с Правительства или граждан Болгарии Правительству или гражданам одной из Союзных и Соединенных Держав, или которые причитаются с Правительства или граждан одной из Союзных и Соединенных Держав Правительству или гражданам Болгарии.

2. За исключением случаев, специально предусмотренных в настоящем Договоре, ничто в нем не должно толковаться, как наносящее ущерб отношениям между дебиторами и кредиторами, вытекающим из довоенных контрактов, заключенных Правительством или гражданами Болгарии.

Статья 28.

1. Болгария отказывается от всех претензий любого характера, от имени Правительства Болгарии или болгарских граждан, к Союзным и Соединенным Державам, свя-

занных непосредственно с войной или вытекающих из мероприятий, предпринятых в силу существования состояния войны в Европе после 1 сентября 1939 года, независимо от того, находилась ли в это время соответствующая Союзная или Соединенная Держава в состоянии войны с Болгарией или нет. Этот отказ от претензий включает нижеследующее:

а) претензии в связи с потерями или ущербом, понесенными вследствие действий вооруженных сил или властей Союзных или Соединенных Держав;

б) претензии, вытекающие из присутствия, операций или действий вооруженных сил или властей Союзных или Соединенных Держав на болгарской территории;

в) претензии в отношении решений или распоряжений призовых судов Союзных или Соединенных Держав, причем Болгария признает действительными и обязательными все решения и распоряжения таких призовых судов, вынесенные 1 сентября 1939 года или позднее, относительно болгарских судов или болгарских грузов или оплаты издержек;

г) претензии, вытекающие из осуществления прав воюющей стороны или из мер, принятых с целью осуществления этих прав.

2. Положения настоящей статьи должны исключать полностью и окончательно все претензии указанного выше характера, которые отныне будут прекращены, кто бы ни являлся заинтересованной стороной. Правительство Болгарии соглашается выплатить справедливую компенсацию в левах лицам, которые предоставили вооруженным силам Союзных или Соединенных Держав на болгарской территории снабжение или услуги по реквизиции, а также для удовлетворения возникших на болгарской территории претензий за невоенный ущерб, предъявленных вооруженным силам Союзных или Соединенных Держав.

3. Болгария равным образом отказывается от всех претензий такого характера, который указан в пункте 1 настоящей статьи, от имени Правительства Болгарии или болгарских граждан к любой из Объединенных Наций, дипломатические отношения которой с Болгарией были порваны во время войны и которая предприняла действия в сотрудничестве с Союзными и Соединенными Державами.

4. Отказ Болгарии от претензий согласно пункту 1 настоящей статьи включает любые претензии, вытекающие из мер, принятых

ров по импорту или экспорту, внутреннего обложения импортируемых товаров, а также всех правил, относящихся к этому, Объединенным Нациям будет предоставлен безусловный режим наибольшего благоприятствования.

б) Во всех других отношениях Болгария не должна проводить произвольной дискриминации, направленной против товаров, производимых на любой территории любой из Объединенных Наций или предназначенных для этой территории, по сравнению с подобными товарами, производимыми на территории любой другой из Объединенных Наций или на территории любой другой иностранной державы или предназначенными для этих территорий.

в) Гражданам Объединенных Наций, в том числе юридическим лицам, должен быть предоставлен национальный режим и режим наибольшего благоприятствования во всех вопросах, касающихся торговли, промышленности, мореплавания и других видов торговой деятельности в Болгарии. Эти постановления не должны применяться к коммерческой авиации.

г) Болгария не будет предоставлять никакого исключительного или дискриминационного права какой бы то ни было стране в отношении использования коммерческих самолетов в международном сообщении; она предоставит всем объединенным Нациям равные возможности в приобретении на болгарской территории прав в области международной коммерческой авиации, включая право посадки для заправки горючим и ремонта; что касается использования коммерческих самолетов в междуна-

родном сообщении, она предоставит всем Объединенным Нациям на основе взаимности и без дискриминации право беспосадочного полета над болгарской территорией. Эти постановления не должны затрагивать интересов национальной обороны Болгарии.

2. Вышеупомянутые обязательства Болгарии должны пониматься в том смысле, что на них распространяются изъятия, обычно включавшиеся в торговые договоры, заключенные Болгарией до войны; а постановления, относящиеся к взаимности со стороны каждой из Объединенных Наций, должны пониматься в том смысле, что на них распространяются изъятия, обычно включаемые в торговые договоры данного государства.

Статья 30.

Болгария окажет содействие в пределах возможного в железнодорожных транзитных перевозках на своей территории, с разумными тарифами, и будет готова с этой целью заключить с соседними государствами взаимные соглашения.

Статья 31.

1. Споры, могущие возникнуть при осуществлении статей 22 и 23 и Приложений IV, V и VI настоящего Договора, должны передаваться Согласительной Комиссии, состоящей из равного числа представителей Правительства заинтересованной Объединенной Нации и Правительства Болгарии. Если в течение трех месяцев после передачи спора Согласительной Комиссии не будет достигнуто соглашения, каждое из Правительств может потребовать включения в Комиссию третьего члена и, в случае несогласия между двумя Правительствами относительно избрания этого члена, любая из сторон может обратиться к Генеральному Секретарю Объединенных Наций с просьбой произвести это назначение.

2. Решение большинства членов Комиссии будет являться решением Комиссии и должно приниматься сторонами как окончательное и обязательное.

Статья 32.

Статьи 22, 23 и 29 и Приложение VI настоящего Договора будут применяться к Союзным и Соединенным Державам и Франции, а также к тем из Объединенных Наций, дипломатические отношения которых с Болгарией были порваны во время войны.

Заключительные постановления.**Статья 35.**

1. В течение периода, не превышающего 18 месяцев со дня вступления в силу настоящего Договора, Главы Дипломатических Миссий Советского Союза, Соединенного Королевства и Соединенных Штатов Америки в Софии, действуя по согласованию, будут представлять Союзные и Соединенные Державы в сношениях с Правительством Болгарии по всем вопросам, касающимся выполнения и толкования настоящего Договора.

2. Три Главы Миссий будут предоставлять Правительству Болгарии такие руководство, технические советы и разъяснения, какие могут быть необходимы для обеспечения быстрого и эффективного выполнения настоящего Договора в соответствии с его духом и текстом.

3. Правительство Болгарии будет предоставлять упомянутым Трем Главам Миссий всю необходимую информацию и оказывать всякое содействие, которые они могут потребовать при выполнении задач, возложенных на них настоящим Договором.

Статья 36.

1. За исключением тех случаев, когда иной порядок специально предусмотрен какой-либо из статей настоящего Договора, любой спор относительно толкования или выполнения этого Договора, не урегулиро-

бая из них может обратиться к Генеральному Секретарю Объединенных Наций с просьбой произвести это назначение.

2. Решение большинства членов Комиссии будет являться решением Комиссии и должно приниматься сторонами как окончательное и обязательное.

Статья 37.

1. Любой член Организации Объединенных Наций, не являющийся стороной, подписавшей настоящий Договор, и находящийся в состоянии войны с Болгарией, может присоединиться к этому Договору и после присоединения будет для целей Договора считаться одной из Соединенных Держав.

2. Акты присоединения будут сданы на хранение Правительству Союза Советских Социалистических Республик и будут иметь силу со дня сдачи.

Статья 38.

Настоящий Договор, русский и английский тексты которого являются аутентичными, будет ратифицирован Союзными и Соединенными Державами. Договор должен быть также ратифицирован Болгарией. Договор вступит в силу немедленно после сдачи ратификационных грамот Союзом Советских Социалистических Республик, Соединенным Королевством Великобритании и Северной Ирландии и Соединенными Штатами Америки. Ратификационные грамоты будут в кратчайший срок сданы на хранение Правительству Союза Советских Социалистических Республик.

военных материалов и техники.

Приложение IV. Промышленная, литературная и художественная собственность.

207/1947 Зб.

Приложение V. Контракты, сроки давности и ценные бумаги.

Приложение VI. Судебные решения

Приложение I.

(См. статью I).

Карта границ Болгарии.

Приложение II.

(См. статью II).

Определение военного, военно-воздушного и военно-морского обучения.

1. Термин «военное обучение» означает изучение и упражнения в области применения военных материалов и техники, специально предназначенных или приспособленных для военных целей, и учебных приспособлений, имеющих отношение к этому; изучение и выполнение всех строевых упражнений или передвижений, предназначенных для обучения маневрированию или для выполнения маневрирования, применяемого действующими частями в бою; а также организованное изучение тактики, стратегии и штабной работы.

2. Термин «военно-воздушное обучение» означает изучение и упражнения в области применения военных материалов и техники, специально предназначенных или приспособленных для военно-воздушных целей, и учебных приспособлений, имеющих отноше-

чая выполнение всех операций и маневров, которые не требуются для мирного использования кораблей.

Приложение III.

(См. статью 15).

Определение и перечень военных материалов и техники.

Термин «военные материалы и техника», применяемый в настоящем Договоре, должен включать все оружие, боеприпасы и средства, специально сконструированные или приспособленные для использования в войне, как это перечисляется ниже.

Союзные и Соединенные Державы сохраняют за собой право изменять периодически данный перечень путем внесения поправок или добавлений, в свете дальнейшего развития науки.

Категория I.

1. Военные винтовки, карабины, револьверы и пистолеты, стволы и другие запасные части к этому оружию, которые не могут быть легко приспособлены для гражданских целей.

2. Пулеметы, военные автоматические или самозарядные винтовки, пистолеты-пулеметы; стволы и другие запасные части к этому оружию, которые не могут быть легко приспособлены для гражданских целей; пулеметные установки.

3. Пушки, гаубицы, мортиры, специальные пушки для самолетов, беззатворные или безоткатные орудия и огнеметы; стволы и другие запасные части к этому оружию; которые не могут быть легко приспособлены для гражданских целей; лафеты и установки для вышеперечисленного оружия.

4. Установки для запуска ракет; запускные и контрольные приборы для самодвижущихся и управляемых снарядов; установки для них.

5. Начиненные или неначиненные самодвижущиеся и управляемые снаряды, ракеты, унитарные патроны и патроны, предназначенные для оружия, перечисленного в пунктах 1—4 выше, приспособления для обращения с ними или для производства взрыва, а также взрыватели и трубки, за исключением взрывателей, необходимых для гражданских нужд.

6. Начиненные или неначиненные гранаты, бомбы, торпеды, мины, глубинные бомбы и зажигательные вещества или заряды, а также все средства для обращения с ними или для производства взрыва, за исключением взрывателей, необходимых для гражданских нужд.

7. Штыки.

Категория II.

1. Бронированные боевые машины; бронепоезда, которые технически не могут быть переделаны для гражданских целей.

2. Механические и самодвижущиеся лафеты для всякого оружия, перечисленного в категории I, специального типа военные шасси или кузова, кроме перечисленных в пункте I выше.

3. Броневые плиты толщиной свыше 3 дюймов, используемые для целей защиты на войне.

Категория III.

1. Прицельные и вычислительные приборы для управления огнем, включая линейки зенитного планшета и построители; приборы для пристрелки; орудийные прицелы, прицелы для бомбометания; трубчатые номероустановки; инструменты и приборы для калибрования орудий и для выверки приборов управления огнем.

2. Штурмовые мостки и штурмовые лодки.

3. Средства для ведения замаскированных военных действий, а также ослепляющие средства и средства для обмана.

4. Личное военное снаряжение специального характера, которое трудно приспособить для использования в гражданских целях.

ких других снарядов, аппаратов или приспособлений, укомплектованных или не-укомплектованных людьми, управляемых или неуправляемых.

3. Подводные или полуподводные суда, пловучие средства, боевые средства, приспособления или аппараты всякого рода, включая специально сконструированные защитные боны для гавани, за исключением тех случаев, когда это может быть потребовано для целей спасения или для других гражданских целей, а также все оборудование, принадлежности, запасные части, экспериментальные или учебные средства, приборы или установки, которые могут быть специально предназначены для строительства, испытания, содержания или хранения вышеперечисленного.

Категория V.

1. Собранные и несобранные летательные аппараты тяжелее и легче воздуха, которые предназначены или приспособлены для воздушных боевых действий посредством применения пулеметов, артиллерии, установок для выбрасывания ракет, или предназначены или приспособлены для перевозки и сбрасывания бомб, или оборудованы или же по своему типу или конструкции могут быть оборудованы какими-либо из приспособлений, перечисленных в пункте 2 ниже.

2. Авиационные орудийные установки и рамы, бомбодержатели, торпедодержатели, а также механизмы для сбрасывания бомб или торпед; орудийные башни и боковые пулеметные башни.

3. Оснащение, специально предназначенное и используемое исключительно в авиадесантных войсках.

газы, предназначенные для метания, взрыва, заряжания и наполнения перечисленных в настоящих категориях военных материалов или для использования в связи с последними, которые не могут быть использованы для гражданских целей или производство которых превышает то, что требуется для гражданских целей.

Категория VIII.

Фабричное и инструментальное оборудование, которое специально сконструировано для производства и сореджания вышеперечисленных материалов и техники и которое технически не может быть приспособлено для гражданских целей.

Приложение IV.

Промышленная, литературная и художественная собственность.

1. а) Союзным и Соединенным Державам и их гражданам должен быть предоставлен срок в один год со дня вступления в силу настоящего Договора для того, чтобы дать им возможность, без взимания с них дополнительных сборов или других штрафов любого рода, совершить все необходимые акты для приобретения или сохранения в Болгарии прав промышленной, литературной и художественной собственности, которые не могли быть совершены вследствие существования состояния войны.

б) Союзные и Соединенные Державы или их граждане, которые надлежащим образом сделали заявку на территории любой Союзной или Соединенной Державы о патенте

гарии против тех физических или юридических лиц, в отношении которых утверждается, что они незаконно нарушили их права промышленной, литературной или художественной собственности между датой возникновения войны и датой вступления в силу настоящего Договора.

2. Период с момента возникновения войны до истечения 18 месяцев после вступления в силу настоящего Договора должен быть исключен при исчислении срока, в течение которого патент должен был быть осуществлен или рисунок или товарный знак — использован.

3. Период с момента возникновения войны до дня вступления в силу настоящего Договора должен быть исключен из нормального срока прав промышленной, литературной и художественной собственности, которые имели силу в Болгарии к моменту возникновения войны, или которые признаны или установлены на основании настоящего Приложения и которые принадлежат любой из Союзных и Соединенных Держав или ее гражданам. Поэтому нормальная продолжительность таких прав должна считаться автоматически продленной в Болгарии на дальнейший срок, соответствующий исключенному таким образом периоду.

4. Предшествующие положение, касающиеся прав в Болгарии Союзных и Соединенных Держав и их граждан, должны равным образом применяться в отношении прав Болгарии и ее граждан на территориях Союзных и Соединенных Держав. Однако, ничто в этих положениях не дает Болгарии или ее гражданам права на более благоприятный режим на территории какой-либо из Союзных и Соединенных Держав, чем

находящиеся в противоречии с правами, восстановленными на основании настоящего Приложения, или в противоречии с правами, приобретенными на основании приоритета в силу этого же Приложения, или которые добросовестно изготовили, опубликовали, воспроизвели, использовали или продали предмет, к которому относятся эти права, будет разрешено, без всякой ответственности за нарушение, продолжать осуществлять такие права и продолжать или возобновить такое изготовление, публикацию, репродукцию, использование или продажу, которые были добросовестно приобретены или начаты. В Болгарии такое разрешение будет носить форму неисключительной лицензии, предоставляемой на условиях по взаимному соглашению сторон, а при отсутствии соглашения — на условиях, устанавливаемых Согласительной Комиссией, учрежденной на основании статьи 31 настоящего Договора. Однако, на территории каждой из Союзных и Соединенных Держав добросовестные третьи лица будут пользоваться такой защитой, какая предоставляется при аналогичных обстоятельствах добросовестным третьим лицам, права которых находятся в противоречии с правами граждан других Союзных и Соединенных Держав.

6. Ничто в настоящем Приложении не должно толковаться как дающее Болгарии или ее гражданам право на какой-либо патент или образец на территории какой-либо из Союзных и Соединенных Держав в отношении изобретений, относящихся к любому предмету, поименованному в Приложении III к настоящему Договору, которые были сделаны или в отношении которых заявки были зарегистрированы Болгарией или любым из ее граждан в Болгарии, или на

Приложение V.

Контракты, сроки давности и ценные бумаги.

А. Контракты.

1. Всякий контракт, который для своего выполнения требовал установления сношений между любыми из его сторон, ставшими врагами, как это определено в части D настоящего Приложения, должен, при условии соблюдения исключений, изложенных в пунктах 2 и 3 ниже, считаться расторгнутым с того времени, когда любые из его сторон стали врагами. Такое расторжение, однако, не затрагивает положений статьи 27 настоящего Договора, и оно не должно освобождать ту или иную сторону контракта от обязательства вернуть суммы, полученные в качестве авансов или частичных платежей, в отношении которых такая сторона ничего не сделала взамен.

2. Несмотря на положения пункта 1 выше, не подлежат расторжению и, без ущерба для прав, изложенных в статье 25 настоящего Договора, остаются в силе такие части любого контракта, которые отделимы и не требовали для своего исполнения установления сношений между любыми из его сторон, ставшими врагами, как это определено в части D настоящего Приложения. Если положения того или иного контракта не могут быть таким образом отделены, контракт должен считаться полностью расторгнутым. Вышеизложенное имеет силу при условии применения внутренних законов, распоря-

жений или правил, изданных любой из Союзных и Соединенных Держав, имеющих юрисдикцию в отношении контракта или в отношении любой из его сторон, а также будет подчиняться условиям контракта.

3. Ничто в части А настоящего Приложения не должно рассматриваться как аннулирующее сделки, законно осуществленные в соответствии с контрактом между врагами, если они осуществлены с разрешения Правительства любой из Союзных и Соединенных Держав.

4. Несмотря на вышеприведенные положения, контракты по страхованию и перестрахованию будут подчиняться отдельным соглашениям между Правительством заинтересованной Союзной или Соединенной Державы и Правительством Болгарии.

В. Сроки давности.

1. Все сроки давности или сроки ограничения права на иск или права принимать охранительные меры в отношениях, касающихся лиц или собственности и затрагивающих граждан Объединенных Наций и болгарских граждан, которые в силу состояния войны не могли предъявить иска или выполнить формальностей, необходимых для обеспечения своих прав, независимо от того, началось ли течение этих сроков до или после возникновения войны, будут считаться приостановленными на время войны на территории Болгарии, с одной стороны, и на территории тех из Объединенных Наций, которые предоставляют Болгарии на началах взаимности преимущества, предусмотренные положениями настоящего пункта, — с другой. Течение приостановленных сроков давности возобновится со дня вступления в силу настоящего Договора. Положения настоящего пункта будут применимы в отношении сроков, установленных для предъявления процентных купонов или купонов на дивиденд или для предъявления к оплате ценных бумаг, вышедших в тираж или подлежащих оплате на каком-либо другом основании.

2. В тех случаях, когда вследствие невыполнения какого-либо акта или какой-либо формальности во время войны были приняты исполнительные меры на болгарской территории в ущерб тому или иному гражданину любой из Объединенных Наций, Правительство Болгарии восстановит права, которым был нанесен ущерб. Если такое

восстановление является несправедливым или невозможным, Правительство Болгарии примет меры к тому, чтобы гражданину Объединенных Наций было предоставлено такое пособие, которое может оказаться справедливым при этих обстоятельствах.

С. Ценные бумаги

1. В отношениях между врагами ни одна ценная бумага, составленная до войны, не будет рассматриваться как утратившая силу только потому, что эта бумага не была в установленные сроки предъявлена для акцепта или оплаты, или не было сделано уведомление составителю или лицу, учинившему передаточную надпись, об отказе от акцепта или платежа, или она не была опротестована, или же потому, что не была выполнена какая-либо формальность во время войны.

2. В тех случаях, когда срок, установленный для того, чтобы ценная бумага была предъявлена для акцепта или оплаты, или срок, в который уведомление об отказе от акцепта или платежа должно было быть сделано составителю или лицу, учинившему передаточную надпись, или в течение которого документ должен был быть опротестован, истек во время войны, а сторона, которая должна была предъявить или опротестовать документ или уведомить об отказе от акцепта или платежа, не сделала этого во время войны, ей будет предоставлен срок не менее трех месяцев, считая со дня вступления в силу настоящего Договора, в течение которого может быть сделано предъявление, уведомление об отказе от акцепта или платежа или опротестование.

3. Если какое-либо лицо до или во время войны вступило в обязательство по какой-либо ценной бумаге в связи с обязательством, выданным ему лицом, ставшим в дальнейшем врагом, то последнее остается обязанным предоставить первому возмещение в отношении этого обязательства, независимо от возникновения войны.

Д. Особые постановления.

1. Для целей настоящего Приложения физические или юридические лица будут рассматриваться как враги с того дня, когда торговля между ними стала незаконной на основании законов, распоряжений или правил, действию которых такие лица или контракты подлежали.

вступления в силу настоящего Договора при любой судебном разбирательстве, в котором гражданин Объединенных Наций не смог в достаточной мере изложить свое дело в качестве истца или ответчика. Правительство Болгарии должно предусмотреть, чтобы в тех случаях, когда гражданин Объединенных Наций потерпел ущерб в силу любого такого судебного решения, он был бы восстановлен в том положении, в котором он находился до вынесения этого судебного решения, или чтобы ему было предоставлено такое пособие, которое может оказаться справедливым при этих обстоятельствах. Выражение «граждане Объединенных Наций» включает корпорации или ассоциации, организованные или учрежденные на основании законов любой из Объединенных Наций.

В удостоверение чего нижеподписавшиеся Полномочные Представители подписали настоящий Договор и приложили к нему свои печати.

Совершено в Париже на русском, английском, французском и болгарском языках, февраля десятого дня тысяча девятьсот сорок седьмого года.

За Союз Советских Социалистических Республик:

В. М. МОЛОТОВ

А. БОГОМОЛОВ

(V. M. MOLOTOV)

(A. BOGOMOLOV)

За Грецию:

LEON G. MELAS
R. RAPHAEL

За Индию:

Sir SAMUEL RUNGANADHAN

За Новую Зеландию:

W. J. JORDAN

За Украинскую Советскую Социалисти-
ческую Республику:

И. СЕНИН
(I. SENIN)

За Южно-Африканский Союз:

W. G. PARMINTER

За Федеративную Народную Республику
Югославии:

STANOE SV. SIMIĆ
RODOLUB ČOLAKOVIĆ
GREGORIĆ

За Болгарию:

ГЕОРГИЕВ
А. ОББОВ
КОСТОВ
(GEORGIEV)
(A. OBBOV)
(KOSTOV)

and Bulgaria, of the other part;

Whereas Bulgaria, having become an ally of Hitlerite Germany and having participated on her side in the war against the Union of Soviet Socialist Republics, the United Kingdom, the United States of America and other United Nations, bears her share of responsibility for this war;

Whereas, however, Bulgaria, having ceased military operations against the United Nations, broke off relations with Germany, and, having concluded on October 28, 1944, an Armistice with the Governments of the Union of Soviet Socialist Republics, the United Kingdom and the United States of America, acting on behalf of all the United Nations at war with Bulgaria, took an active part in the war against Germany; and

Whereas the Allied and Associated Powers and Bulgaria are desirous of concluding a treaty of peace, which, conforming to the principles of justice, will settle questions still outstanding as a result of the events hereinbefore recited and form the basis of friendly relations between them, thereby enabling the Allied and Associated Powers to support Bulgaria's application to become a member of the United Nations and also to adhere to any Convention concluded under the auspices of the United Nations;

PART II
Political Clauses

Section I

Article 2

Bulgaria shall take all measures necessary to secure to all persons under Bulgarian jurisdiction, without distinction as to race, sex, language or religion, the enjoyment of human rights and of the fundamental freedoms, including freedom of expression, of press and publication, of religious worship, of political opinion and of public meeting.

Article 3

Bulgaria, which in accordance with the Armistice Agreement has taken measures to set free, irrespective of citizenship and nationality, all persons held in confinement on account of their activities in favour of, or because of their sympathies with, the United Nations or because of their racial origin, and to repeal discriminatory legislation and restrictions imposed thereunder, shall complete these measures and shall in future not take any measures or enact any laws which would be incompatible with the purposes set forth in this Article.

Article 4

Bulgaria, which in accordance with the Armistice Agreement has taken measures for dissolving all organisations of a Fascist type

Power accused of having violated their national law by treason or collaboration with the enemy during the war.

2. At the request of the United Nations Government concerned, Bulgaria shall likewise make available as witnesses persons within its jurisdiction, whose evidence is required for the trial of the persons referred to in paragraph 1 of this Article.

3. Any disagreement concerning the application of the provisions of paragraphs 1 and 2 of this Article shall be referred by any of the Governments concerned to the Heads of the Diplomatic Missions in Sofia of the Soviet Union, the United Kingdom and the United States of America, who will reach agreement with regard to the difficulty.

Section II

Article 6

Bulgaria undertakes to recognize the full force of the Treaties of Peace with Italy, Roumania, Hungary and Finland and other agreements or arrangements which have been or will be reached by the Allied and Associated Powers in respect of Austria, Germany and Japan for the restoration of peace.

Article 7

Bulgaria undertakes to accept any arrangements which have been or may be agreed for the liquidation of the League of Nations and the Permanent Court of International Justice.

3. All such treaties not so notified shall be regarded as abrogated.

b.
—

PART III
Military, Naval and Air Clauses

Section I

Article 9

The maintenance of land, sea and air armaments and fortifications shall be closely restricted to meeting tasks of an internal character and local defence of frontiers. In accordance with the foregoing, Bulgaria is authorised to have armed forces consisting of not more than:

(a) A land army, including frontier troops, with a total strength of 55,000 personnel;

(b) Anti-aircraft artillery with a strength of 1,800 personnel;

(c) A navy with a personnel strength of 3,500 and a total tonnage of 7,250 tons;

(d) An air force, including any naval air arm, of 90 aircraft, including reserves, of which not more than 70 may be combat types of aircraft, with a total personnel strength of 5,200. Bulgaria shall not possess or acquire any aircraft designed primarily as bombers with internal bomb-carrying facilities.

These strengths shall in each case include combat, service and overhead personnel.

Article 10

The personnel of the Bulgarian Army, Navy and Air Force in excess of the respective strengths permitted under Article 9 shall be disbanded within six months from the coming into force of the present Treaty.

Article 11

Personnel not included in the Bulgarian Army, Navy or Air Force shall not receive any form of military training, naval training or military air training as defined in Annex II.

Article 12

1. The following construction to the north of the Greco-Bulgarian frontier is prohibited: permanent fortifications where weapons capable of firing into Greek territory can be emplaced; permanent military installations capable of being used to conduct or direct fire into Greek territory; and permanent supply and storage facilities emplaced solely for the use of the said fortifications and installations.

2. This prohibition does not include other types of non-permanent fortifications or surface accommodations and installations which are designed to meet only requirements of an internal character and of local defence of the frontiers.

Article 13

Bulgaria shall not possess, construct or experiment with any atomic weapon, any self-propelled or guided missiles or apparatus connected with their discharge (other than torpedoes and torpedo-launching gear comprising the normal armament of naval vessels permitted by the present Treaty), sea mines or torpedoes of non-contact types actuated by influence mechanisms, torpedoes capable of being manned, submarines or other submersible craft, motor torpedo boats, or specialised types of assault craft.

Article 14

Bulgaria shall not retain, produce or otherwise acquire, or maintain facilities for the

2. War material of German origin or design in excess of that required for the armed forces permitted under the present Treaty shall be placed at the disposal of the Three Governments. Bulgaria shall not acquire or manufacture any war material of German origin or design, or employ or train any technicians, including military and civil aviation personnel, who are or have been nationals of Germany.

3. Excess war material mentioned in paragraphs 1 and 2 of this Article shall be handed over or destroyed within one year from the coming into force of the present Treaty.

4. A definition and list of war material for the purposes of the present Treaty are contained in Annex III.

Article 16

Bulgaria shall co-operate fully with the Allied and Associated Powers with a view to ensuring that Germany may not be able to take steps outside German territory towards rearmament.

Article 17

Bulgaria shall not acquire or manufacture civil aircraft which are of German or Japanese design or which embody major assemblies of German or Japanese manufacture or design.

2. All costs, including maintenance costs, incurred in moving Bulgarian prisoners of war from their respective assembly points, as chosen by the Government of the Allied or Associated Power concerned, to the point of their entry into Bulgarian territory, shall be borne by the Bulgarian Government.

PART IV

Withdrawal of Allied Forces

Article 20

1. All armed forces of the Allied and Associated Powers shall be withdrawn from Bulgaria as soon as possible and in any case not later than 90 days from the coming into force of the present Treaty.

2. All unused Bulgarian currency and all Bulgarian goods in possession of the Allied forces in Bulgaria, acquired pursuant to Article 15 of the Armistice Agreement, shall be returned to the Bulgarian Government within the same period of 90 days.

3. Bulgaria shall, however, provide, during the period between the coming into force of the present Treaty and the final withdrawal of Allied forces, all such supplies and facilities as may be specifically required for the forces of the Allied and Associated Powers which are being withdrawn, and due compensation shall be paid to the Bulgarian Government for such supplies and facilities.

PART V

Reparation and Restitution

Article 21

1. Losses caused to Yugoslavia and Greece by military operations and by the occupation by Bulgaria of the territory of those States shall be made good by Bulgaria to Yugoslavia and Greece, but, taking into consideration that Bulgaria has not only withdrawn from the war against the United Nations, but has declared and, in fact, waged war against Germany, the Parties agree that compensation for the above losses will be made by Bulgaria not in full but only in part, namely in the amount of \$70,000,000 payable in kind from the products of manufacturing and extractive industries and agriculture over eight years beginning from the coming into force of the present Treaty. The sum to be paid to Greece shall amount to \$45,000,000 and the sum to be paid to Yugoslavia shall amount to \$ 25,000,000.

2. The quantities and categories of goods to be delivered shall be determined by agreements to be concluded by the Governments of Greece and Yugoslavia with the Government of Bulgaria. These agreements shall be communicated to the Heads of the Diplomatic Missions in Sofia of the Soviet Union, the United Kingdom and the United States of America.

3. The basis of calculation for the settlement provided in this Article will be the United States dollar at its gold parity on July 1, 1946, i. e. \$ 35 for one ounce of gold.

4. The basis of valuation of goods delivered under this Article shall be the 1938 international market prices in United States dollars, with an increase of fifteen per cent. for industrial products and ten per cent. for other products. The cost of transport to the Greek or Yugoslav frontier shall be chargeable to the Bulgarian Government.

Article 22

1. Bulgaria accepts the principles of the United Nations Declaration of January 5, 1943, and shall return, in the shortest possible time, property removed from the territory of any of the United Nations.

2. The obligation to make restitution applies to all identifiable property at present in Bulgaria which was removed by force or duress by any of the Axis Powers from the territory

4. The Bulgarian Government shall return the property referred to in this Article in good order and, in this connection, shall bear all costs in Bulgaria relating to labour, materials and transport.

5. The Bulgarian Government shall co-operate with the United Nations in, and shall provide at its own expense all necessary facilities for, the search for and restitution of property liable to restitution under this Article.

6. The Bulgarian Government shall take the necessary measures to effect the return of property covered by this Article held in any third country by persons subject to Bulgarian jurisdiction.

7. Claims for the restitution of property shall be presented to the Bulgarian Government by the Government of the country from whose territory the property was removed, it being understood that rolling stock shall be regarded as having been removed from the territory to which it originally belonged. The period during which such claims may be presented shall be six months from the coming into force of the present Treaty.

8. The burden of identifying the property and of proving ownership shall rest on the claimant Government, and the burden of proving that the property was not removed by force or duress shall rest on the Bulgarian Government.

of any charges by the Bulgarian Government in connection with their return. The Bulgarian Government shall nullify all measures, including seizures, sequestration or control, taken by it against United Nations property between April 24, 1941, and the coming into force of the present Treaty. In cases where the property has not been returned within six months from the coming into force of the Present Treaty, application shall be made to the Bulgarian authorities not later than twelve months from the coming into force of the Treaty, except in cases in which the claimant is able to show that he could not file his application within this period.

3. The Bulgarian Government shall invalidate transfers involving property, rights and interests of any description belonging to United Nations nationals, where such transfers resulted from force or duress exerted by Axis Governments or their agencies during the war.

4. (a) The Bulgarian Government shall be responsible for the restoration to complete good order of the property returned to United Nations nationals under paragraph 1 of this Article. In cases where property cannot be returned or where, as a result of the war, a United Nations national has suffered a loss by reason of injury or damage to property in Bulgaria, he shall receive from the Bulgarian Government compensation in levas to the extent of two-thirds of the sum necessary, at the date of payment, to purchase similar property or to make good the loss suffered. In no

such loss or damage as the beneficial interests of such nationals in the corporation or association bear to the total capital thereof.

(c) Compensation shall be paid free of any levies, taxes or other charges. It shall be freely usable in Bulgaria but shall be subject to the foreign exchange control regulations which may be in force in Bulgaria from time to time.

(d) The Bulgarian Government shall accord to United Nations nationals the same treatment in the allocation of materials for the repair or rehabilitation of their property in Bulgaria and in the allocation of foreign exchange for the importation of such materials as applies to Bulgarian nationals.

(e) The Bulgarian Government shall grant United Nations nationals an indemnity in levas at the same rate as provided in subparagraph (a) above to compensate them for the loss or damage due to special measures applied to their property during the war, and which were not applicable to Bulgarian property. This sub-paragraph does not apply to a loss of profit.

5. All reasonable expenses incurred in Bulgaria in establishing claims, including the assessment of loss or damage, shall be borne by the Bulgarian Government.

6. United Nations nationals and their property shall be exempted from any exceptional taxes, levies or imposts imposed on their ca-

Nations, or corporations or associations organized under the laws of any of the United Nations, at the coming into force of the present Treaty, provided that the said individuals, corporations or associations also had this status at the date of the Armistice with Bulgaria.

The term "United Nations nationals" also includes all individuals, corporations or associations which, under the laws in force in Bulgaria during the war, have been treated as enemy;

(b) "Owner" means the United Nations national, as defined in sub-paragraph (a) above, who is entitled to the property in question, and includes a successor of the owner, provided that the successor is also a United Nations national as defined in sub-paragraph (a). If the successor has purchased the property in its damaged state, the transferor shall retain his rights to compensation under this Article, without prejudice to obligations between the transferor and the purchaser under domestic law;

(c) "Property" means all movable or immovable property, whether tangible or intangible, including industrial, literary and artistic property, as well as all rights or interests of any kind in property.

of its claims and those of its nationals against Bulgaria or Bulgarian nationals, including debts, other than claims fully satisfied under other Articles of the present Treaty. All Bulgarian property, or the proceeds thereof, in excess of the amount of such claims, shall be returned.

2. The liquidation and disposition of Bulgarian property shall be carried out in accordance with the law of the Allied or Associated Power concerned. The Bulgarian owner shall have no rights with respect to such property except those which may be given him by that law.

3. The Bulgarian Government undertakes to compensate Bulgarian nationals whose property is taken under this Article and not returned to them.

4. No obligation is created by this Article on any Allied or Associated Power to return industrial property to the Bulgarian Government or Bulgarian nationals, or to include such property in determining the amounts which may be retained under paragraph 1 of this Article. The Government of each of the Allied and Associated Powers shall have the right to impose such limitations, conditions and restrictions on rights or interests with respect to industrial property in the territory of that Allied or Associated Power, acquired prior to the coming into force of the present

religious or charitable purposes;

(c) Property of natural persons who are Bulgarian nationals permitted to reside within the territory of the country in which the property is located or to reside elsewhere in United Nations territory, other than Bulgarian property which at any time during the war was subjected to measures not generally applicable to the property of Bulgarian nationals resident in the same territory;

(d) Property rights arising since the resumption of trade and financial relations between the Allied and Associated Powers and Bulgaria, or arising out of transactions between the Government of any Allied or Associated Power and Bulgaria since October 28, 1944;

(e) Literary and artistic property rights.

Article 26

1. From the coming into force of the present Treaty, property in Germany of Bulgaria and of Bulgarian nationals shall no longer be treated as enemy property and all restrictions based on such treatment shall be removed.

2. Identifiable property of Bulgaria and of Bulgarian nationals removed by force or duress from Bulgarian territory to Germany

in respect of arrangements entered into in the course of the war and all claims for loss or damage arising during the war.

Article 27

1. The existence of the state of war shall not, in itself, be regarded as affecting the obligation to pay pecuniary debts arising out of obligations and contracts which existed, and rights which were acquired, before the existence of the state of war, which became payable prior to the coming into force of the present Treaty, and which are due by the Government or nationals of Bulgaria to the Government or nationals of one of the Allied and Associated Powers or are due by the Government or nationals of one of the Allied and Associated Powers to the Government or nationals of Bulgaria.

2. Except as otherwise expressly provided in the present Treaty, nothing therein shall be construed as impairing debtor-creditor relationships arising out of pre-war contracts concluded either by the Government or nationals of Bulgaria.

Article 28.

1. Bulgaria waives all claims of any description against the Allied and Associated Powers on behalf of the Bulgarian Government or Bulgarian nationals arising directly

Powers, Bulgaria agreeing to accept as valid and binding all decrees and orders of such Prize Courts on or after September 1, 1939, concerning Bulgarian ships or Bulgarian goods or the payment of costs;

(d) Claims arising out of the exercise or purported exercise of belligerent rights.

2. The provisions of this Article shall bar, completely and finally, all claims of the nature referred to herein, which will be henceforward extinguished, whoever may be the parties in interest. The Bulgarian Government agrees to make equitable compensation in levas to persons who furnished supplies or services on requisition to the forces of Allied or Associated Powers in Bulgarian territory and in satisfaction of non-combat damage claims against the forces of Allied or Associated Powers arising in Bulgarian territory.

3. Bulgaria likewise waives all claims of the nature covered by paragraph 1 of this Article on behalf of the Bulgarian Government or Bulgarian nationals against any of the United Nations whose diplomatic relations with Bulgaria were broken off during the war and which took action in co-operation with the Allied and Associated Powers.

4. The waiver of claims by Bulgaria under paragraph 1 of this Article includes any claims arising out of actions taken by any of

on importation or exportation, the internal taxation of imported goods and all regulations pertaining thereto, the United Nations shall be granted unconditional most-favoured-nation treatment;

(b) In all other respects, Bulgaria shall make no arbitrary discrimination against goods originating in or destined for any territory of any of the United Nations as compared with like goods originating in or destined for territory of any other of the United Nations or of any other foreign country;

(c) United Nations nationals, including juridical persons, shall be granted national and most-favoured-nation treatment in all matters pertaining to commerce, industry, shipping and other forms of business activity within Bulgaria. These provisions shall not apply to commercial aviation;

(d) Bulgaria shall grant no exclusive or discriminatory right to any country with regard to the operation of commercial aircraft in international traffic, shall afford all the United Nations equality of opportunity in obtaining international commercial aviation rights in Bulgarian territory, including the right to land for refueling and repair, and, with regard to the operation of commercial aircraft in international traffic, shall grant on a reciprocal and non-discriminatory basis to all United Nations the right to fly over

Bulgaria shall facilitate as far as possible railway traffic in transit through its territory at reasonable rates and shall negotiate with neighboring States all reciprocal agreements necessary for this purpose.

Article 31

1. Any disputes which may arise in connection with Articles 22 and 23 and Annexes IV, V and VI of the present Treaty shall be referred to a Conciliation Commission composed of an equal number of representatives of the United Nations Government concerned and of the Bulgarian Government. If agreement has not been reached within three months of the dispute having been referred to the Conciliation Commission, either Government may require the addition of a third member to the Commission, and failing agreement between the two Governments on the selection of this member, the Secretary-General of the United Nations may be requested by either party to make the appointment.

2. The decision of the majority of the members of the Commission shall be the decision of the Commission and shall be accepted by the parties as definitive and binding.

Article 32

Articles 22, 23, 29 and Annex VI of the present Treaty shall apply to the Allied and Associated Powers and France and to those of the United Nations whose diplomatic relations with Bulgaria have been broken off during the war.

PART VIII
Final Clauses

Article 35

1. For a period not to exceed eighteen months from the coming into force of the present Treaty, the Heads of the Diplomatic Missions in Sofia of the Soviet Union, the United Kingdom and the United States of America, acting in concert, will represent the Allied and Associated Powers in dealing with the Bulgarian Government in all matters concerning the execution and interpretation of the present Treaty.

2. The Three Heads of Mission will give the Bulgarian Government such guidance, technical advice and clarification as may be necessary to ensure the rapid and efficient execution of the present Treaty both in letter and in spirit.

3. The Bulgarian Government shall afford the said Three Heads of Mission all necessary information and any assistance which they may require in the fulfilment of the tasks devolving on them under the present Treaty.

Article 36

1. Except where another procedure is specifically provided under any Article of the present Treaty, any dispute concerning the interpretation or execution of the Treaty, which is not settled by direct diplomatic negotia-

2. The decision of the majority of the members of the Commission shall be the decision of the Commission, and shall be accepted by the parties as definitive and binding.

Article 37

1. Any member of the United Nations, not a signatory to the present Treaty, which is at war with Bulgaria, may accede to the Treaty and upon accession shall be deemed to be an Associated Power for the purposes of the Treaty.

2. Instruments of accession shall be deposited with the Government of the Union of Soviet Socialist Republics and shall take effect upon deposit.

Article 38

The present Treaty, of which the Russian and English texts are authentic, shall be ratified by the Allied and Associated Powers. It shall also be ratified by Bulgaria. It shall come into force immediately upon the deposit of ratifications by the Union of Soviet Socialist Republics, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, and the United States of America. The instruments of ratification shall, in the shortest time possible, be deposited with the Government of the Union of Soviet Socialist Republics.

IV. Industrial, Literary and Artistic Property

V. Contracts, Prescription and Negotiable Instruments

VI. Judgments

Annex I

(See Article 1)

Map of the Bulgarian Frontiers

Annex II

(See Article 11)

Definition of Military, Military Air and Naval Training

1. Military training is defined as: the study of and practice in the use of war material specially designed or adapted for army purposes, and training devices relative thereto; the study and carrying out of all drill or movements which teach or practice evolutions performed by fighting forces in battle; and the organised study of tactics, strategy and staff work.

2. Military air training is defined as: the study of and practice in the use of war material specially designed or adapted for air force purposes, and training devices relative thereto; the study and practice of all specialised evolutions, including formation flying.

Annex III

(See Article 15)

Definition and List of War Material

The term "war material" as used in the present Treaty shall include all arms, ammunition and implements specially designed or adapted for use in war as listed below.

The Allied and Associated Powers reserve the right to amend the list periodically by modification or addition in the light of subsequent scientific development.

Category I.

1. Military rifles, carbines, revolvers and pistols; barrels for these weapons and other spare parts not readily adaptable for civilian use.

2. Machine guns, military automatic or auto-loading rifles, and machine pistols; barrels for these weapons and other spare parts not readily adaptable for civilian use; machine gun mounts.

3. Guns, howitzers, mortars, cannon special to aircraft; breechless or recoil-less guns and flamethrowers; barrels and other spare parts not readily adaptable for civilian use; carriages and mountings for the foregoing.

7. Bayonets.

Category II.

1. Armoured fighting vehicles; armoured trains, not technically convertible to civilian use.

2. Mechanical and self propelled carriages for any of the weapons listed in Category I; special type military chassis or bodies other than those enumerated in sub-paragraph 1 above.

3. Armour plate, greater than three inches in thickness, used for protective purposes in warfare.

Category III.

1. Aiming and computing devices, including predictors and plotting apparatus, for fire control; direction of fire instruments; gun sights; bomb sights; fuse setters; equipment for the calibration of guns and fire control instruments.

2. Assault bridging, assault boats and storm boats.

3. Deceptive warfare, dazzle and decoy devices.

4. Personal war equipment of a specialised nature not readily adaptable to civilian use.

3. Submersible or semi-submersible ships, craft, weapons, devices or apparatus of any kind, including specially designed harbour defence booms, except as required by salvage, rescue or other civilian uses, as well as all equipment, accessories, spare parts, experimental or training aids, instruments or installations as may be specially designed for the construction, testing, maintenance or housing of the same.

Category V.

1. Aircraft, assembled or unassembled, both heavier and lighter than air, which are designed or adapted for aerial combat by the use of machine guns, rocket projectors or artillery or for the carrying and dropping of bombs, or which are equipped with, or which by reason of their design or construction are prepared for, any of the appliances referred to in sub-paragraph 2 below.

2. Aerial gun mounts and frames, bomb racks, torpedo carriers and bomb release or torpedo release mechanisms; gun turrets and blisters.

3. Equipment specially designed for and used solely by airborne troops.

pllosion, charging or filling of, or for use in connection with, the war material in the present categories, not capable of civilian use or manufactured in excess of civilian requirements.

Category VIII.

Factory and tool equipment specially designed for the production and maintenance of the material enumerated above and not technically convertible to civilian use.

Annex IV

Industrial, Literary and Artistic Property

1. (a) A period of one year from the coming into force of the present Treaty shall be accorded to the Allied and Associated Powers and their nationals without extension fees or other penalty of any sort in order to enable them to accomplish all necessary acts for the obtaining or preserving in Bulgaria of rights in industrial, literary and artistic property which were not capable of accomplishment owing to the existence of a state of war.

(b) Allied and Associated Powers or their nationals who had duly applied in the territory of any Allied or Associated Power for a patent or registration of a utility model not earlier

natural or juridical persons who are alleged illegally to have infringed their rights in industrial, literary or artistic property between the date of the outbreak of the war and the coming into force of the Treaty.

2. A period from the outbreak of the war until a date eighteen months after the coming into force of the present Treaty shall be excluded in determining the time within which a patent must be worked or a design or trade mark used.

3. The period from the outbreak of the war until the coming into force of the present Treaty shall be excluded from the normal term of rights in industrial, literary and artistic property which were in force in Bulgaria at the outbreak of the war or which are recognized or established under this Annex and belong to any of the Allied and Associated Powers or their nationals. Consequently, the normal duration of such rights shall be deemed to be automatically extended in Bulgaria for a further term corresponding to the period so excluded.

4. The foregoing provisions concerning the rights in Bulgaria of the Allied and Associated Powers and their nationals shall apply equally to the rights in the territories of the Allied and Associated Powers of Bulgaria and its nationals. Nothing, however, in these provisions shall entitle Bulgaria or its nationals to more favorable treatment in the territory of any of the Allied and Associated Powers than is accorded by such Power in like cases to

rity provided thereunder, or had bona fide manufactured, published, reproduced, used or sold the subject matter of such rights, shall be permitted, without any liability for infringement, to continue to exercise such rights and to continue or to resume such manufacture, publication, reproduction, use or sale which had been bona fide acquired or commenced. In Bulgaria, such permission shall take the form of a non-exclusive licence granted on terms and conditions to be mutually agreed by the parties thereto or, in default of agreement, to be fixed by the Conciliation Commission established under Article 31 of the present Treaty. In the territories of each of the Allied and Associated Powers, however, bona fide third parties shall receive such protection as is accorded under similar circumstances to bona fide third parties whose rights are in conflict with those of the nationals of other Allied and Associated Powers.

6. Nothing in this Annex shall be construed to entitle Bulgaria or its nationals to any patent or utility model rights in the territory of any of the Allied and Associated Powers with respect to inventions, relating to any article listed by name in Annex III of the present Treaty, made, or upon which applications were filed, by Bulgaria, or any of its nationals, in Bulgaria or in the territory of any other of the Axis Powers, or in any territory occupied by the Axis forces, during the time

Annex V

Contracts, Prescription and Negotiable Instruments

A. Contracts

1. Any contract which required for its execution intercourse between any of the parties thereto having become enemies as defined in part D of this Annex, shall, subject to the exceptions set out in paragraphs 2 and 3 below, be deemed to have been dissolved as from the time when any of the parties thereto became enemies. Such dissolution, however, is without prejudice to the provisions of Article 27 of the present Treaty, nor shall it relieve any party to the contract from the obligation to repay amounts received as advances or as payments on account and in respect of which such party has not rendered performance in return.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 above, there shall be excepted from dissolution and, without prejudice to the rights contained in Article 25 of the present Treaty, there shall remain in force such parts of any contract as are severable and did not require for their execution intercourse between any of the parties thereto, having become enemies as defined in part D of this Annex. Where the provisions of any contract are not so severable, the contract shall be deemed to have been dissolved in its entirety. The foregoing shall be subject to the application of domestic laws, orders or regulations made by any of the

B. Periods of Prescription

1. All periods of prescription or limitation of right of action or of the right to take conservatory measures in respect of relations affecting persons or property, involving United Nations nationals and Bulgarian nationals who, by reason of the state of war, were unable to take judicial action or to comply with the formalities necessary to safeguard their rights, irrespective of whether these periods commenced before or after the outbreak of war, shall be regarded as having been suspended, for the duration of the war, in Bulgarian territory on the one hand, and on the other hand in the territory of those United Nations which grant to Bulgaria, on a reciprocal basis, the benefit of the provisions of this paragraph. These periods shall begin to run again on the coming into force of the present Treaty. The provisions of this paragraph shall be applicable in regard to the periods fixed for the presentation of interest or dividend coupons or for the presentation for payment of securities drawn for repayment or repayable on any other ground.

2. Where, on account of failure to perform any act or to comply with any formality during the war, measures of execution have been taken in Bulgarian territory to the prejudice of a national of one of the United Nations, the Bulgarian Government shall restore the rights which have been detrimentally affected. If such restoration is impossible or

2. Where the period within which a negotiable instrument should have been presented for acceptance or for payment, or within which notice of non-acceptance or non-payment should have been given to the drawer or endorser, or within which the instrument should have been protested, has elapsed during the war, and the party who should have presented or protested the instrument or have given notice of non-acceptance or non-payment has failed to do so during the war, a period of not less than three months from the coming into force of the present Treaty shall be allowed within which presentation, notice of non-acceptance or non-payment, or protest may be made.

3. If a person has, either before or during the war, incurred obligations under a negotiable instrument in consequence of an undertaking given to him by a person who has subsequently become an enemy, the latter shall remain liable to indemnify the former in respect of these obligations, notwithstanding the outbreak of war.

D. Special Provisions

1. For the purposes of this Annex, natural or juridical persons shall be regarded as enemies from the date when trading between them shall have become unlawful under laws, orders or regulations to which such persons or the contracts were subject.

Nations national was unable to make adequate presentation of his case either as plaintiff or defendant. The Bulgarian Government shall provide that, where the United Nations national has suffered injury by reason of any such judgment, he shall be restored in the position in which he was before the judgment was given or shall be afforded such relief as may be just and equitable in the circumstances. The term "United Nations nationals" includes corporations or associations organised or constituted under the laws of any of the United Nations.

In faith whereof the undersigned Plenipotentiaries have signed the present Treaty and have affixed thereto their seals.

Done in the city of Paris in the Russian, English, French and Bulgarian languages this tenth day of February, One Thousand Nine Hundred Forty-Seven.

For the Union of Soviet Socialist Republics:

В. М. МОЛОТОВ

А. БОГОМОЛОВ

(V. M. MOLOTOV)

(A. BOGOMOLOV)

For Greece:

LEON G. MELAS
R. RAPHAEL

For India:

Sir SAMUEL RUNGANADHAN

For New Zealand:

W. J. JORDAN

For the Ukrainian Soviet Socialist Republic:

И. СЕНИН
(I. SENIN)

For the Union of South Africa:

W. G. PARMINTER

For the People's Federal Republic of Yugoslavia:

STANOE SV. SIMIC
RODOLUB ČOLAKOVIĆ
GREGORIC

For Bulgaria:

ГЕОРГИЕВ
А. ОББОВ
КОСТОВ
(GEORGIEV)
(A. OBBOV)
(KOSTOV)

